

מזכירות הממשלה

מעודכן ליום 29.04.2025

סדר היום

לישיבת ועדת השרים לענייני חקיקה

יום ראשון, ו' באייר התשפ"ה - 04 במאי 2025

(אופן ושעת הישיבה ייקבעו בהמשך)

<u>נושא</u>	<u>מספר נספח</u>	<u>השר המגיש</u>
-------------	------------------	------------------

א. הצעת חוק להקמת מוסד להשכלה גבוהה בעיר רהט, התשפ"ה-2025 של חה"כ ואליד אלהואשלה (פ/5456)

ב. הצעת חוק זכויות הסטודנט (תיקון - איסור הפליה מחמת מוגבלות), התשפ"ה-2025 של חה"כ מיכל מרים וולדיגר ואחרים (פ/5337)

ג. הצעת חוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון - הגבלת שיתוף פעולה בין מוסד אקדמי לבין ארגון הפועל נגד מדינת ישראל), התשפ"ג-2023 של חה"כ אליהו רביבו (פ/2263)

- המשך הדיון

ד. הצעת חוק תשלומים לפדויי שבי ולחטופים ששחררו (תיקון - זכאות לבן משפחה של חטוף ששחרר), התשפ"ה-2025 של חה"כ ירון לוי (פ/5542)

ה. הצעת חוק ליווי בני משפחות של משרתים בגופי ביטחון ששלחו יד בנפשם, התשפ"ה-2025 של חה"כ אלון שוסטר (פ/5348)

- המשך הדיון

ו. הצעת חוק שירות המילואים (תיקון - שיקום נפשי וטיפול זוגי) (הוראת שעה), התשפ"ה-2025 של חה"כ מתן כהנא ויצחק קרויזר (פ/5424)

ז. הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון - חבלה שאינה חבלת שירות בזמן מלחמה), התשפ"ה-2025 של חה"כ אלעזר שטרן ואחרים (פ/5704)

ח. הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון - תקופת הסתגלות כלכלית לאלמנה), התשפ"ד-2024 של חה"כ מתן כהנא ולימור סון הרמלך (פ/4745)

- המשך הדיון

ט. הצעת חוק עידוד העסקת קציני ים ישראלים (הוראת שעה), התשפ"ד-2024 של חה"כ שלום דנינו (פ/4812)

- המשך הדיון

י. הצעת חוק ליישוב תחת איום מידי (הוראת שעה), התשפ"ד-2024 של חה"כ ששון ששי גואטה ואחרים (פ/4710)

- המשך הדיון

יא. הצעת חוק לתיקון פקודת הבנקאות (חשבונות ללא תנועה), התשפ"ה-2024 של חה"כ חוה אתי עטייה (פ/4904)

- המשך הדיון

יב. הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תיקון - שקיפות, כללי אתיקה וחובת התקשרות עם סוכני ביטוח), התשפ"ה-2025 של חה"כ יצחק פינדרוס ומשה גפני (פ/5529)

יג. הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון - שינוי יעד של משלוח טובין), התשפ"ה-2025 של חה"כ דן אילוז (פ/5670)

יד. הצעת חוק משק החשמל (תיקון - הוזלת תעריפי החשמל בימי שבת), התשפ"ה-2025 של חה"כ מאיר כהן (פ/5552)

טו. הצעת חוק רשות מקרקעי ישראל (תיקון - הקצאת מקרקעין לרשויות מקומיות לטובת הקמת מתקני אנרגיה מתחדשת), התשפ"ה-2025 של חה"כ משה סעדה וששון ששי גואטה (פ/5394)

- המשך הדיון

טז. הצעת חוק הרשויות המקומיות (זכויות וחובות של חברי מועצה), התשפ"ג-2023 של חה"כ חוה אתי עטייה (פ/2268)

יז. הצעת חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) (תיקון - הפיכת הוראת השעה להוראת קבע), התשפ"ה-2024 של חה"כ שלום דנינו ודוד ביטן (פ/5152)

- המשך הדיון

יח. הצעת חוק השבות (תיקון - זכויות בני משפחה), התשפ"ג-2023 של חה"כ אבי מעוז (פ/3171)

יט. הצעת חוק פיקוח הכנסת על העברת סיוע הומניטרי מכספי המדינה, התשפ"ה-2025 של חה"כ יוליה מלינובסקי ואחרים (פ/5429)

כ. הצעת חוק סמכויות להתמודדות עם כלי טיס בלתי מאויש, התשפ"ה-2025 של חה"כ אריאל קלנר (פ/5599)

כא. הצעת חוק חובת פרסום שמותיהם של אסירים ביטחוניים ששחררו ממאסר, התשפ"ה-2025 של חה"כ יצחק קרויזר וצביקה פוגל (פ/5503)

כב. הצעת חוק המאבק בטרור (תיקון - העלאת רף ענישה לנותני שירות או מידע לארגוני טרור או מדינות אויב הממנות פעילויות טרור), התשפ"ה-2024 של חה"כ פנינה תמנו (פ/5211)

כג. הצעת חוק פיצול תפקיד היועץ המשפטי לממשלה, התשפ"ה-2024 של חה"כ מישל בוסקילה (פ/5262)

כד. הצעת חוק התובע הכללי, התשפ"ג-
2022 של חה"כ חנוך דב מלביצקי
(877/פ)

כה. הצעת חוק-יסוד: שכר נושאי משרה
ברשויות השלטון (תיקוני חקיקה) של
חה"כ אביחי אברהם בוארון (5532/פ)

כו. הצעת חוק העונשין (תיקון - סיוג
חסינות נושא משרה שיפוטית מפני
אחריות פלילית), התשפ"ד-2024 של
חה"כ טלי גוטליב (4455/פ)

- המשך הדיון

כז. הצעת חוק הנוער (שפיטה, ענישה
ודרכי טיפול) (תיקון - נוכחות עורך דין
בחקירת קטין) (הוראת שעה),
התשפ"ד-2024 של חה"כ ארז מלול
(4454/פ)

- המשך הדיון

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת ואליד אלהואשלה

5456/25/פ

הצעת חוק להקמת מוסד להשכלה גבוהה בעיר רהט, התשפ"ה-2025

הגדרות	1.	בחוק זה –
		"מוסד להשכלה גבוהה" – מוסד ללימודים אקדמיים שעומד בדרישות המועצה להשכלה גבוהה ויוכר על ידה כמי שמוסמך להעניק לבוגריו תואר אקדמי במגוון מסלולי לימוד כנהוג במוסדות אקדמיים אחרים בארץ;
		"השר" – שר החינוך.
הקמת מוסד להשכלה גבוהה בעיר רהט	2.	השר יקים, בכפוף להוראות חוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958, מוסד להשכלה גבוהה בעיר רהט.
תקציב	3.	התקציב להקמת מוסד להשכלה גבוהה בעיר רהט לפי סעיף 2 ולתפעולו ייקבע כתחום פעולה נפרד במסגרת תקציב משרד החינוך בחוק התקציב השנתי; לעניין זה, "תחום פעולה" ו"סעיף תקציב" – כמשמעותם בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985. ²
ביצוע ותקנות	4.	השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, באישור ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו.
תחילה	5.	תחילתו של חוק זה בתום שנה מיום פרסומו.

דברי הסבר

כיום בישראל פועלות מעל 40 מכללות אקדמיות המעניקות השכלה גבוהה. לצד המכללות, קיימות עשר אוניברסיטאות: הטכניון, האוניברסיטה העברית בירושלים, מכון ויצמן למדע, אוניברסיטת בר-אילן, אוניברסיטת תל-אביב, אוניברסיטת חיפה, אוניברסיטת בן-גוריון, אוניברסיטת אריאל,

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.
² ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

האוניברסיטה הפתוחה ואוניברסיטת רייכמן.

הצעת החוק, אשר מבקשת להקים מוסד להשכלה גבוהה בעיר רהט, תרחיב את שערי המוסדות האקדמיים בפני האוכלוסייה הערבית בנגב ותספק הזדמנויות רבות לצעירים בדואים מהאזור להשתלב באקדמיה, זבר שיתרום לצמצום פערים חברתיים וכלכליים. בנוסף, הקמת מוסד אקדמי בעיר רהט, תתרום ליצירת מקומות עבודה איכותיים, לחיזוק החדשנות ולהגברת הקשרים עם התעשייה, תוך שיפור הזדמנויות כלכליות ותנאי חיים עבור תושבי האזור, ובכך תביא להשתלבות צעירים מהתברה הבדואית באקדמיה ובתעסוקה, תפחית את היקף האבטלה באזור, תגדיל את ממוצע ההכנסה למשפחה ותצמצם את שיעור העוני.

לאור זאת, מוצע לחייב את שר החינוך להקים בעיר רהט מוסד להשכלה גבוהה, שיוכר על ידי המועצה להשכלה גבוהה. עוד מוצע כי הקמתו והפעלתו של המוסד האקדמי האמור תהיה מתקציב המדינה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ה' בשבט התשפ"ה (03.02.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת מיכל מרים וולדיגר
יונתן מישרקי
צבי ידידיה סוכות
אליהו ברוכי
אביחי אברהם בוארון
יוסף טייב
מיכאל מרדכי ביטון
דן אילוז
משה רוט
אלי דלל
אוהד טל

5337/25/פ

הצעת חוק זכויות הסטודנט (תיקון – איסור הפליה מחמת מוגבלות), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 4 בחוק זכויות הסטודנט, התשס"ז–2007¹, בסעיף 4 –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "מין" יבוא "מין, מוגבלות";

(2) בסעיף קטן (ג), במקום "או לאוס" יבוא "לאוס, מוגבלות, או מידע רפואי";

(3) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג), ניתן לבקש מסטודנט מידע רפואי או מידע אודות מוגבלותו ובלבד שהמידע נדרש בתום הליך הקבלה, לצורך מתן התאמות בלימודים, והוא ניתן בהסכמת המועמד או הסטודנט, לפי העניין.

(ה) בסעיף זה –

"מוגבלות" – לקות כמשמעותה בהגדרה "אדם עם מוגבלות"
שבסעיף 5 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות,
התשנ"ח-1998²;

"מידע רפואי" – כהגדרתו בחוק זכויות החולה, התשנ"ו-
1996";

דברי הסבר

מידע רפואי נחשב למידע אינטימי ורגיש במיוחד, אשר חשיפתו כרוכה לעיתים קרובות במבוכה ובתחושה קשה של חדירה לפרטיות. החקיקה הקיימת מכירה בזכותם של אנשים לפרטיות בכל הנוגע למידע רפואי אישי, זכות שעוגנה בזכות חוקתית בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. בנוסף, לאור רגישותו הרבה של המידע הרפואי, מטילה החקיקה שורה של חובות והגבלות על מי שמחזיקים מידע רפואי אישי, כולל ענישה בשל הפרת חובת השמירה על סודיות רפואית. למרות זאת, במציאות הקיימת נדרשים סטודנטים רבים, כעניין שבשגרה, לוותר על הסודיות הרפואית שלהם, ולכאורה להסכים לחשיפת המידע הרפואי אודותיהם בדרכים שונות, כתנאי קבלה ללימודים או להכשרה מעשית, ובכלל זה מילוי שאלון רפואי, דרישה להנפקת אישורים רפואיים שונים, חתימה על כתב ויתור סודיות רפואית. מצב זה הופך את מסירת המידע הרפואי לאילוץ ולא לפעולה הנעשית מתוך הסכמה חופשית. חשיפת המידע גוררת בעקבותיה לא אחת הפליית האנשים על רקע מצב בריאותי.

מי שנפגעים במיוחד הם אנשים עם מוגבלויות בלתי נראות, שחשיפת המידע הרפואי שלהם, למעשה חושפת את המוגבלות שלהם. חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 (להלן – החוק), אמנם אוסר על הפליה מחמת מוגבלות, אך מכיוון שעל פי רב מדובר על הפליה סמויה, קשה מאד להתמודד איתה ולהוכיח אותה.

חוק זכויות הסטודנט, התשס"ז-2007, אוסר על הפליה מטעמים עדתיים, אך מוצא, רקע חברתי-כלכלי, דת, לאום וכדומה, אולם אינו מתייחס למצב בריאותי או למוגבלות. הצעה זו באה לתקן את המצב הקיים ולהגן על זכותם לפרטיות של מועמדים ללימודים באקדמיה ושל סטודנטים, בכל הנוגע למצבם הבריאותי ולמנוע הפליה על רקע מצב בריאותי או מוגבלות. ההצעה קובעת לראשונה איסור הפליה גם מחמת מצב בריאותי לצד איסור דרישת מידע רפואי או מידע לגבי מוגבלותו של אדם.

כמו כן, מוצע כי טופסי הרישום ללימודים לא יכללו חובה לספק מידע על מצב בריאותי או על מוגבלות. בצד זאת מוצע כי ניתן יהיה לבקש מידע אודות מצבו הבריאותי של סטודנט או מוגבלותו לצורך מתן ההתאמות המחויבות מתוקף החוק, וזאת בהסכמת הסטודנט ואם הדבר נעשה לאחר קבלתו ללימודים.

הצעת החוק הוכנה בסיוע ארגון בזכות – המרכז לזכויות אדם של אנשים עם מוגבלות.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ג בטבת התשפ"ה (13.01.2025)

² ס"ח התשנ"ח, עמ' 152.

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אליהו רבינו

פ/25/2263

הצעת חוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון – הגבלת שיתוף פעולה בין מוסד אקדמי לבין ארגון הפועל נגד מדינת ישראל), התשפ"ג–2023

הוספת סעיף 28 ב.1. בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח–1958¹, אחרי סעיף 28 א יבוא:

(א) ראה שר החינוך כי מוסד להשכלה גבוהה תמיכה "הפחתת תקציב או 28 ב. שהמדינה משתתפת בתקציבו הוציא הוצאה עבור שיתוף פעולה עם גוף ישראלי או שאינו ישראלי בפעילות שיש בה אחד מהמפורטים להלן, רשאי הוא, לאחר ששמע את המוסד, להפחית מהסכומים שיש להעבירם מתקציב המדינה לאותו מוסד לפי כל דין:

- (1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;
- (2) קריאה להעמדה לדין של חיילי צבא הגנה לישראל בערכאות בין לאומיות;
- (3) תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל;
- (4) קריאה לחרם ותמיכה בחרם, משיכת השקעות או הטלת סנקציות על מדינת ישראל או אזרחיה;
- (5) הסתה לגזענות או לאלימות.

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

(ב) הפחתה כאמור בסעיף קטן (א), תהיה לפי כללים שיקבע שר החינוך, בהתייעצות עם שר האוצר.

דברי הסבר

בשנים האחרונות אנו עדים לתופעה הולכת וגוברת, של שיתוף פעולה בין מוסדות אקדמיים לבין ארגונים חוץ-אקדמיים אשר על סדר יומם עומדות חתירה תחת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ושאיפה לשנות את אופייה של מדינת ישראל כמדינת לאום ריבונית. שיתופי פעולה בין ארגונים אלו, אשר נמצאים בשולי השיח והלגיטימיות הציבורית, לבין מוסדות אקדמיים הממומנים על ידי המדינה, מגבירים ומהדהדים את המסרים הקיצוניים הללו.

שיתופי פעולה אלו באים לידי ביטוי בין היתר בתוכניות אקדמיות שונות או בפעילויות בקמפוסים, ומתבצעים לעתים מבלי שתינתן אפשרות בחירה לסטודנטים אם להיחשף לתכנים אלו, ולעתים אף תוך הסתרת המטרות המוצהרות של הארגונים המעורבים.

המוסדות האקדמיים המוכרים במדינת ישראל מתוקצבים מהקופה הציבורית, ומכאן גוברת הבעייתיות שבשיתוף פעולה בין המוסדות לבין ארגונים החותרים תחת ערכי היסוד של המדינה.

הצעת חוק זו מבקשת למצוא את האיזון בין חופש הביטוי מחד, לבין אבני היסוד עליהן מושתתת המדינה מאידך, מתוך הבנת כובד משקלם של שני העקרונות הללו. לכן, בדומה לסעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת, מוצעים מספר מצומצם של קריטריונים הנוגעים לליבת אופייה היהודי והדמוקרטי של המדינה. לפיכך, מוצע כי שר החינוך יהיה רשאי להפחית מן הסכומים המועברים למוסדות אקדמיים המקיימים שיתוף פעולה עם מוסדות אשר נופלים בגדר הקריטריונים שנקבעו בסעיף 28ב.

ההצעה מאפשרת המשך שיח פורה וסובלני בתוך הקמפוסים, מבלי שיחצו גבולות של ערעור תחת יסודות קיומה של מדינת ישראל ותוך הבטחת שקיפות פעילותם של המוסדות ושמירה על זכויותיהם של הסטודנטים.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת לימור סון הר מלך (1602/25/9).

הצעת החוק זהה לפ/1602/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ו בשבט התשפ"ג (06.02.2023)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/1806 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 17.03.2025.

חק/1806. הצעת חוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון - הגבלת שיתוף פעולה בין מוסד אקדמי לבין ארגון הפועל נגד מדינת ישראל), התשפ"ג-2023 של חה"כ אליהו רביבו (פ/2263)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת ירון לוי

פ/25/5542

הצעת חוק תשלומים לפדויי שבי ולחטופים ששוחררו (תיקון – זכאות לבן משפחה של חטוף ששוחרר), התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 8ג. 1. בחוק תשלומים לפדויי שבי ולחטופים ששוחררו, התשס"ה–2005¹, אחרי סעיף 8ב יבוא:

"(א) בן משפחה של חטוף ששוחרר יהיה זכאי לזכויות שזכאי להן בן משפחה לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י–1950², או לפי סעיף 7 לחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, לפי העניין, לתקופה שלא תעלה על 18 חודשים מהמועד שהוכר החטוף ששוחרר כפדוי שבי, ובלבד שפקיד תביעות או קצין תגמולים, לפי העניין, קבע כי החטוף ששוחרר נזקק לליווי של בן משפחה בשל טיפול רפואי הדרוש לו עקב חטיפתו.

(ב) בסעיף זה –

"בן משפחה" – כמשמעותו בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י–1950;

"חטוף ששוחרר" – כהגדרתו בסעיף 8ב(א).

¹ ס"ח התשס"ה, עמ' 977.
² ס"ח התש"י, עמ' 162.

דברי הסבר

זכויותיהם של בני משפחות החטופים ששותררו אינן מוסדרות בחקיקה. החטופים ששותררו זקוקים לתמיכת בני משפחתם, שלא חזרו לשגרת יומם ונאלצים להמשיך ולסייע לחטוף ששותרר להתמודד עם השלכות החטיפה – הגופניות והנפשיות.

מטעמים אלה מוצע לקבוע כי בן משפחה של חטוף ששותרר יהיה זכאי לזכויות שזכאי להן בן משפחה לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"א-1950, או לפי סעיף 7 לחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970, לפי העניין, לתקופה שלא תעלה על 18 חודשים מהמועד שהוכר החטוף ששותרר כפדוי שבי, ובלבד שפקיד תביעות או קצין תגמולים, קבע כי החטוף ששותרר נזקק לליווי של בן משפחה בשל טיפול רפואי הדרוש לו עקב חטיפתו.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת קטי קטרין שטרית וקבוצת חברי הכנסת (פ/5490/25).

הצעת החוק זהה לפ/5490/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ו בשבט התשפ"ה (24.02.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אלון שוסטר

5348/25/פ

הצעת חוק ליווי בני משפחות של משרתים בגופי ביטחון ששלחו יד בנפשם, התשפ"ה-2025

הגדרות	1.	בחוק זה –
"בן משפחה" – בן זוג, הורים, אחים, סבא, סבתא וילדים;
"גוף ביטחון" – צבא הגנה לישראל, משטרת ישראל, שירות הביטחון הכללי, המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים או שירות בתי הסוהר;
"השר הממונה" –
(1) לעניין צבא הגנה לישראל – שר הביטחון;
(2) לעניין שירות הביטחון הכללי והמוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים – ראש הממשלה;
(3) לעניין משטרת ישראל ושירות בתי הסוהר – השר לביטחון לאומי.
מעטפת ליווי לבני משפחה	2.	מבלי לגרוע מהוראות כל דין, משרת או עובד בגוף ביטחון ששלח יד בנפשו עד שנתיים מתום שירותו או עבודתו בגוף הביטחון, יהיו בני משפחתו זכאים לקבל מעטפת ליווי הכוללת מענה פסיכולוגי וזכאויות נוספות כפי שיקבע שר הביטחון, בצו, ובאישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת.
אחריות למתן מעטפת ליווי	3.	האחריות על מתן מעטפת הליווי מוטלת על גוף הביטחון בו שירת האדם אשר שלח יד בנפשו.
חובת דיווח	4.	השר הממונה ידווח אחת לשנה לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, על אודות סך הבקשות שהוגשו לפי חוק זה והטיפול בעניינן.

דברי הסבר

מדי שנה, שמים קץ לחייהם משרתים בגופי ביטחון שונים, לעתים, במישרין או בעקיפין, כתוצאה ממאפייני הפעילות שבה הם נוטלים חלק. מערכת הביטחון מתמודדת עם התופעה הכאובה וניכר בשנים האחרונות כי המאמצים נושאים פירות. כיום, על פי חוק, זכאים לליווי וקצבה בני משפחות של משרתים בשירות סדיר ששלחו יד בנפשם. לעומת זאת, משפחות של אלו ששלחו יד בנפשם לאחר השירות, לא זכאיות אפילו לסיוע בטיפול פסיכולוגי ולמעטפת ליווי כלשהי. הצעת החוק באה לתת מענה למצוקתם של הורים שכולים שאיבדו את ילדיהם בנסיבות אלו, בעיקר בתחום המעטפת הרגשית והנפשית. הצעת החוק קובעת כי יינתנו טיפולים פסיכולוגיים ומעטפת ליווי לבני המשפחה, על ידי גוף הביטחון שבו שירת האדם אשר שלח יד בנפשו. מעטפת הליווי תינתן בכל מקרה כזה, ללא צורך בהוכחת קשר נסיבתי לעבודה או לשירות בגוף הביטחון. הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי וקבוצת חברי הכנסת (פ/3931/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי (פ/1023/25) ועל ידי חבר הכנסת עידן רול (פ/4805/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ג בטבת התשפ"ה (13.01.2025)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/1750 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 02.03.2025.

חק/1750. הצעת חוק ליווי בני משפחות של משרתים בגופי ביטחון ששלחו יד בנפשם, התשפ"ה-2025 של חה"כ אלון שוסטר (פ/5348)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השרים יריב לוין ושלמה קרעי וה"ה שרון אפק, מיכאל יצחקוב ויואב סטשבסקי.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בחודש.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת מתן כהנא
יצחק קרויזר

פ/25/5424

הצעת חוק שירות המילואים (תיקון – שיקום נפשי וטיפול זוגי) (הוראת שעה), התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 19א – 1. הוראת שעה
בתקופה שמיום פרסומו של חוק זה ועד יום כ"א בטבת התשפ"ז (31 בדצמבר 2026) (להלן – תקופת הוראת השעה), יקראו את חוק שירות המילואים, התשס"ח–2008¹ (להלן – החוק העיקרי), כך שאחרי סעיף 19 יבוא :

"סיוע כספי לטיפול 19א. (א) חייל מילואים שהוא לוחם, ששירת לפחות 30 ימי מילואים במהלך התקופה הקובעת זכאי, נוסף על התגמולים שלהם הוא זכאי לפי כל דין, לסיוע כספי חד-פעמי בשיעור של עד 5,000 שקלים חדשים, בתקופה של שנה החל מיום שהסתיים שירות המילואים שבמהלכו צבר את 30 הימים האמורים (להלן – שנת הזכאות), לטובת טיפול נפשי או טיפול זוגי.

(ב) הסיוע הכספי יינתן בכפוף להגשת הצהרה והוכחת ביצוע התשלום, ולא יעלה על הסכום ששולם בפועל.

(ג) נקרא חייל מילואים שהוא לוחם לשירות מילואים נוסף במהלך מלחמת חרבות ברזל, לא תימנה תקופת שירותו במניין הימים של שנת הזכאות.

(ד) בסעיף זה –

"לוחם" – כהגדרתו בפקודות הצבא ;

"התקופה הקובעת" – התקופה שמיום כ"ב

בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023)

ועד יום כ"א בטבת התשפ"ו (31)

בדצמבר 2026)."

2. תוראות מעבר. חייל מילואים שזכאי לסיוע לפי תוראות סעיף 19א לחוק העיקרי, כנוסחו בחוק זה, ושנת הזכאות שלו, כמשמעותה באותו סעיף, טרם הסתיימה בתום תקופת תוראת השעה, יהיה זכאי לסיוע עד תום תקופת שנת הזכאות האמורה.

דברֵי הסבר

מלחמת חרבות ברזל גובה מחירים נפשיים כבדים ממשרתי המילואים במערך הלוחם. מתוך הכרה בחשיבות מערך המילואים ורצון להיטיב עם משרתיו, החלטת ממשלה מסי' 1226 מיום 7 בינואר 2024 קובעת מתן סיוע כספי עבור טיפול נפשי או טיפול זוגי בסך של 1,500 שקלים חדשים לחייל מילואים ששירת לפחות 30 ימי מילואים בשנה.

הסכום הנוכחי הנקבע אינו מאפשר טיפול אפקטיבי המסייע לחיילים ולבני זוגם בהתמודדות עם המצוקה הנפשית במציאות היום יומית. אי לכך, מוצע תיקון זה הקורא להעלאת סכום הסיוע החד-פעמי ל-5,000 שקלים חדשים עבור חיילי מילואים שהם לוחמים אשר שירתו במהלך מלחמת חרבות ברזל. הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת מיכאל מרדכי ביטון (פ/5302/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ז בטבת התשפ"ה (27.01.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת

אלעזר שטרן
גדי איזנקוט
יולי יואל אדלשטיין
מאיר כהן
משה סעדה
דן אילוז
אריאל קלנר
מיקי לוי
רם בן ברק
יואב סגלוביץ'
מיכאל מרדכי ביטון
עמית הלוי
מתן כהנא
לימור סון הר מלך
אורית פרקש הכהן
רון כץ
דבי ביטון
שלי טל מירון
משה טור פז
בועז טופורובסקי
בועז ביסמוט
טלי גוטליב
אושר שקלים
צגה מלקו
אופיר כץ
אליהו רביבו
ניסים ואטורי
מירב בן ארי

5704/25/פ

הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון – חבלה שאינה תבלת שירות בזמן מלחמה),
התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 1 בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט–1959 [נוסח משולב]¹, בסעיף 1, בהגדרה "נכות", בפסקה (1), אחרי "בשירות קבע" יבוא "למעט בתקופת הכרזה על מלחמה או על נקיטת פעולה צבאית משמעותית לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה"².

¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 276.
² ס"ח התשס"א, עמ' 158.

תיקון חוק משפחות 2. בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"ג-1950,³ בהגדרה "חייל שנספה במערכה" ו"נספה", בפסקה (1), אחרי "בשירות קבע" יבוא "למעט בתקופת הכרזה על מלחמה או על נקיטת פעולה צבאית משמעותית לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה"⁴. (שיקום)

דברי הסבר

מאז אוקטובר 2023 מדינת ישראל נמצאת במלחמה שבמהלכה נפצעו הרבה חיילים וחיילות, שחלקם חזרו לשרת וחלקם נמצאים בשיקום בבתי החולים או בבית לאחר פציעה קשה. פציעות החיילים עשויות להיגרם ממגוון סיבות החל מלחימה ועד תאונות דרכים או תאונות אחרות. בעקבות המלצות הוועדה הציבורית לבחינת זכאות לסיוע מאגפי השיקום – ועדת גורן, הועבר בשנת 2017 הטיפול לגבי חיילים משרתי קבע ומקביליהם בכוחות הביטחון, בנכויות או במוות שנגרמו שלא בעקבות חבלת שירות או מחלת שירות, לאחריות המוסד לביטוח לאומי. בשל כך שבמהלך המלחמה אירועי הפציעה או המוות נגרמו מסיבות מגוונות, מוצע לקבוע כי בתקופה שבה הוכרז על מלחמה או על נקיטת פעולה צבאית משמעותית לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה, יטופלו גם האירועים הנובעים מחבלה שאינה חבלת שירות על ידי משרד הביטחון לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב].

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בניסן התשפ"ה (31.03.2025)

³ ס"ח התשי"ג, עמ' 162.
⁴ ס"ח התשס"א, עמ' 158.

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת מתן כהנא
לימור סון הר מלך

4745/25/פ

הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון – תקופת הסתגלות כלכלית לאלמנה), התשפ"ד–2024

1. הוספת סעיף 78. בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י–1950¹, אחרי סעיף 8 יבוא:
78. "תגמול לאלמנה. ד8. אלמנה תהיה זכאית לתגמול חודשי נוסף על בשל פגיעה בכושר ההשתכרות
- התגמולים שהיא זכאית להם לפי סעיפים 7 עד 8, בתקופות ובסכומים כמפורט להלן:
- (1) בשלוש השנים הראשונות שלאחר פטירת הנספה – בסכום השווה למוצע החודשי של הכנסותיה בשנה שקדמה לפטירת הנספה (בסעיף זה – הסכום הקובע);
- (2) בשלוש השנים שלאחר התקופה האמורה בפסקה (1) – בסכום השווה ל-40% מהסכום הקובע;
- (3) בשלוש השנים שלאחר התקופה האמורה בפסקה (2) – בסכום השווה ל-20% מהסכום הקובע."

דברי הסבר

מלחמת חרבות ברזל חשפה את היקף הקשיים שאיתם נאלצת להתמודד אישה שאיבדה את אהוב ליבה ואבי ילדיה. מעבר לחלל העצום שנפער בחייה, להתמודדות הרגשית והנפשית הקשה ולהתמודדות של ילדיה, היא נאלצת לשנס מותניים ולהתמודד גם עם כלכלת המשפחה.

חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"ב–1950, נחקק לפני 74 שנים ועל אף התיקונים הרבים שנעשו בו לאורך השנים הוא אינו מותאם בבסיסו לתקופת חיינו בה הרוב המוחלט של בנות הזוג של הנופלים עובדות במשרה מלאה ומשתתפות בפרנסת הבית במקביל לנטל ההורות וקיום המשפחה.

המצב החוקי הקיים אינו נותן מענה מספק לקושי הכלכלי שעמו נאלצות האלמנות להתמודד בעקבות מות בן זוגן ובפרט לנוכח המצב הרגשי שבו הן מצויות בתקופה הסמוכה למועד ההתאלמנות.

כך, אין בחוק הקיים כל התייחסות לעובדה שבמשך תקופה ארוכה מעת האובדן בנות זוג רבות אינן מסוגלות לעבוד כלל. גם לאחר תקופת האבל הראשונה מרבית האלמנות אינן חוזרות למשרה מלאה בשל העול הכבד של החזקת משק הבית כולו על גבן או בשל מצב נפשי אישי.

על כן, מוצע להעניק לאלמנה תגמול נוסף בתקופת הסתגלות כלכלית של 9 שנים ממועד ההתאלמנות, בשלוש השנים הראשונות שבתקופה האמורה יהיה התגמול הנוסף בסכום השווה לממוצע ההכנסות החודשיות שהיו לה בשנה שקדמה לפטירת הנספה, בשלוש השנים הבאות יהיה התגמול הנוסף בסך 40% ממוצע ההכנסות כאמור, ובשלוש השנים שלאחר מכן יהיה בסך 20% ממוצע ההכנסות כאמור.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט' בתמוז התשפ"ד (15.07.2024)

מוזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/1833 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 17.03.2025.

חק/1833. הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון - תקופת הסתגלות כלכלית לאלמנה), התשפ"ד-2024 של חה"כ מתן כהנא ולימור סון הרמלך (פ/4745)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השר יריב לוין ומר ברק קרוונפלד.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת שלום דנינו

4812/25/פ

הצעת חוק עידוד העסקת קציני ים ישראלים (הוראת שעה), התשפ"ד-2024

1. מטרה מטרת חוק זה היא חיזוק תשתית כוח האדם של קציני ים ישראלים, על מנת להבטיח את הצורך האסטרטגי של מדינת ישראל בתחום הספנות החופית והימית.
2. הגדרות בחוק זה –
- "הובלה בינלאומית" – הובלת מטענים בין נמלים מחוץ לגבולות המדינה, בין שכלי השיט פוקד באופן סדיר את נמל בישראל ובין אם לאו ;
- "חברת ספנות" – חברה המפעילה כלי שיט אחד או יותר שעיסוקו בהובלה בינלאומית ;
- "כלי שיט" – כלי שיט כהגדרתו בחוק הספנות (כלי שיט), התש"ך-1960¹ והרשום במרשם הישראלי או החייב רישום בו לפי סעיף 5 לחוק זה ;
- "קצין ים" – אזרח ישראלי המועסק בכלי שיט בתפקיד הטעון הסמכה.
3. ניכוי מס לקצין ים קצין ים המועסק מכוח חוק הספנות (ימאים), התשל"ג-1973², בכלי שיט העוסק בהובלה בינלאומית, זכאי לנכות מהכנסת העבודה שלו החייבת במס סכום ששילם לו מעבידו במטבע חוץ, ובלבד שלא יעלה על סכום השווה ל-150 דולר של ארצות הברית, בעד כל יום שבו הוא מועסק בכלי שיט במסע בינלאומי.
4. תיקון פקודת מס בפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]³, אחרי סעיף 31 יבוא :
- הכנסה

¹ ס"ח התש"ך, עמ' 70.

² ס"ח התשל"ג, עמ' 329.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

"ניכוי הוצאות לקצין ים" 31א. בתקופה של 7 שנים מיום תחילתו של סעיף זה, תקנות שקבע שר האוצר לפי סעיף 31 בדבר הכללים לניכוי הוצאות לימאי לא יחולג בכפל על מי שהוא קצין ים; בסעיף זה, "קצין ים" – כהגדרתו בחוק עידוד העסקת קציני ים ישראלים (הוראות שעה), התשפ"ד–2024.

5. הוראת שעה הוראות חוק זה יעמדו בתוקפן למשך 7 שנים מיום פרסומו ברשומות.
6. הסמכה להארכת הוראת השעה שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי להורות, בצו, אם ראה צורך בכך, על הארכת תוקפו של חוק זה לחמש שנים נוספות בכל פעם.

דברי הסבר

מספר כלי השיט הישראליים ומספר הקצינים הפעילים, מצוי בשפל חסר תקדים בשל העובדה שקיים מחסור תמור בקצינים ישראלים. כך לדוגמה מרבית התקנים שביתס אליהן הוראות הדין מחייבות העסקה של ישראלים מאוישים בפועל על ידי זרים.

בהתייחס לאינטרסים של המדינה, יכולת ההובלה מתבססת על כלי שיט ישראלים המאוישים בקצינים ישראלים בהתאם לחוק. בנוסף, כ-60 אחוז מתשתית כוח האדם הימי שאמור לאייש את מכסת כלי השיט שנקבעו במניית הזהב של המדינה בצים הם קצינים זרים. במידה ולא יוחל שינוי, ייסתם הגולל על היכולת המעשית לקיים תשתית כוח אדם ימי ולמעשה ייפגע האינטרס הישראלי.

עידוד קליטת כוח אדם ישראלי כקציני ים יכול להתבצע רק על ידי הצבת אופק מקצועי ועידוד תעסוקה באמצעות מתן הטבות מס לקציני ים המצוותים מכוח חובה בדין.

ללא פעולה כאמור, עלול אובדן התשתית להביא גם לאובדן של מאות מקומות עבודה לטובת העסקה של מאות ימאים זרים וחוסר יכולת לאייש עשרות רבות של משרות בשלוחות התוף, שאיושן מחייב תעודות הסמכה של קצין ימי. כל זאת מבלי שנלקח בחשבון הצפי לכוח אדם ימי כתוצאה מהגידול בפעילות הנמלית.

מדינת ישראל מוקפת במדינות עוינות, 98 אחוז מהיבוא והיצוא מובל בכלי שיט. ממשלות ישראל לדורותיהן הכירו בחשיבות הרבה של תשתית ספנות ימית, הן מבחינה אסטרטגית וכלכלית, והן לשמירה על ביטחונה של מדינת ישראל.

בהתבסס על ניסיונות העבר, בזמן מתיחות, נמנעות כלי שיט זרים מלפקוד את נמלי ישראל, ובמקרה של מתיחות מתמשכת או במקרה של מתקפת טילים על נמלי ישראל, לא תהיה אפשרות להבטיח את צרכי המשק והצבא ובכלל זה, מוצרי דלק ופחם, ללא כלי שיט ישראלים המצוותים בקצינים ישראלים. מטעמים אלה, החליטה ממשלת ישראל לחזק את הספנות הישראלית ולהבטיח את האינטרסים הישראליים (החלטת ממשלה נוספת שמירת התשתית הלאומית מס' 1178, 4797, 4422, 1532, 449) ובהתאמה נחקקו לכול אורך השנים, הוראות חוק שונות המחייבות ציוות העסקת קצינים ישראלים

באוניות בבעלות או בשליטתו של גורם ישראלי.

היום ברור כי על מנת לקדם את מדיניות ממשלת ישראל והבטחת האינטרסים הלאומיים בכול הקשור ליכולת להבטיח את היבוא והיצוא בכול עת – חייבת הממשלה לנקוט בצעדים אקטיביים שיבטיחו את קיומה של תשתית כוח האדם הימי הנחוץ לצורך הפעלת הספנות הבינלאומית באופן בלתי תלוי בחסדים של נתיני מדינות זרות.

על כן מוצע בהצעת חוק זו להעניק הטבות מס בדמות העלאת סכום הפטור מתשלום מס המוענק כיום בגין הפלגה מחוץ למים הטריטוריאליים, מתקרה של עד 45 דולר אמריקאי ליום לתקרה של 150 דולר אמריקאי ליום.

הטבות אלו ימשכו צעירים למקצוע זה וישמרו על האינטרס הכלכלי, הלאומי והאסטרטגי של מדינת ישראל.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ח בתמוז התשפ"ד (24.07.2024)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/1807 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 17.03.2025.

חק/1807. הצעת חוק עידוד העסקת קציני ים ישראלים (הוראת שעה), התשפ"ד-2024
של חה"כ שלום דנינו (פ/4812)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים :	חברי הכנסת	ששון ששי גואטה	רון כץ
		אביגדור ליברמן	יבגני סובה
		יאיר לפיד	דן אילוז
		גדעון סער	אושר שקלים
		דוד ביטן	גלעד קריב
		יעקב אשר	ולדימיר בליאק
		יצחק פינדרוס	נאור שירי
		אליהו רביבו	מטי צרפתי הרכבי
		עודד פורר	מיכאל מרדכי ביטון
		מאיר כהן	חנוך דב מלביצקי
		פנינה תמנו	מתן כהנא
		משה סעדה	שלי טל מירון
		צביקה פוגל	סימון דוידסון
		קטי קטרין שטרית	דבי ביטון
		משה פסל	שרן מריס השכל
		שלום דנינו	חווה אתי עטייה
		יצחק קרויזר	טטיאנה מזרסקי
		ניסים ואטורי	צגה מלקו
		אריאל קלנר	יוליה מלינובסקי
		אלי דלל	חמד עמאר
		יפעת שאשא ביטון	אפרת רייטן מרום
		זאב אלקין	שרון ניר
		אלמוג כהן	

4710/25/פ

הצעת חוק ליישוב תחת איום מייד (הוראת שעה), התשפ"ד-2024

1. יישוב תחת איום מייד
- מי שהיה במשך כל שנת המס 2024 עד 2026 תושב ביישוב תחת איום מייד זכאי באותן שנות מס לזיכוי ממס בשיעור של 20% מהכנסתו החייבת מיגיעה מייד

אישית עד לתקרת הכנסה של 259,080 שקלים חדשים, ובלבד שאם הוא זכאי לזיכוי כאמור וכן לזיכוי אחר לפי הוראות סעיף 11 לפקודת מס הכנסה¹, הברירה בידו לבחור באחד מהם; לעניין זה –

”יישוב תחת איום מידי” – יישוב המשוך לאשכול 5 או לאשכול נמוך יותר במדרג החברתי-כלכלי ואשר משוך לאשכול 1 עד 6 במדד הפריפריאליות לפי פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שבו זמן הכניסה למרחב מוגן בהתאם להוראות פיקוד העורף אינו עולה על 30 שניות;

”תושב” – יחיד שמרכז חייו באותו יישוב.

2. שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי להאריך, בצו, את התקופה האמורה כך שתחול לגבי שנות מס נוספות.

דברי הסבר

למעלה מעשור נורים טילים מרצועת עזה לעבר ערי ישראל. העיר אשקלון וסביבתה נמצאות תחת איום מתמיד וירי בלתי פוסק. תכליתה של הצעת חוק זו היא ליתן מענה לאותם יישובים הנמצאים תחת איום מידי.

נוכח מתקפת הטרור שהחלה ביום 7 באוקטובר 2023 על ידי ארגון הטרור חמאס, שכללה ירי אינטנסיבי בהיקפים משמעותיים באופן חסר תקדים, חלה החמרה משמעותית בחומרת האיום על יישובים תחת איום מידי.

בהצעת החוק מוצע לקבוע כי מי שהיה במשך שנות המס 2024 עד 2026, תושב ביישוב תחת איום מידי לפי ההגדרות, המשוך לאשכול 5 או לאשכול נמוך יותר במדרג החברתי-כלכלי והמשוך לאשכול 1-6 במדד הפריפריאליות, שבו זמן הכניסה למרחב מוגן בהתאם להוראות פיקוד העורף אינו עולה על 30 שניות יהיה זכאי באותה שנה לזיכוי ממס בשיעור של 20% מהכנסתו החייבת מיגיעה אישית עד לתקרת הכנסה של 259,080 אלף שקלים חדשים.

אם אותו תושב זכאי להטבה גם לפי סעיף 11 לפקודת מס הכנסה, שקובע הטבות מס ליישובים, הוא יוכל לבחור בין זיכוי כמוצע בהצעה זו לבין זיכוי לפי סעיף 11 לפקודה כאמור.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חבר הכנסת אלכס קושניר וקבוצת חברי הכנסת (פ/60/23; פ/2359/23), על ידי חברת הכנסת מאי גולן (פ/2226/23), על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת אלכס קושניר וקבוצת חברי הכנסת (פ/239/24), על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי (פ/1877/24; פ/2337/24), על ידי חבר הכנסת אלי כהן (פ/1878/24; פ/3975/24), על ידי חבר הכנסת ישראל כץ וקבוצת חברי הכנסת (פ/2015/24), על ידי חברת הכנסת יעל רון בן משה וקבוצת חברי הכנסת (פ/3061/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אלי דלל (פ/1511/25), על ידי חבר הכנסת דני דנון וקבוצת חברי הכנסת (פ/2570/25), על ידי חבר הכנסת עודד פורר וקבוצת חברי הכנסת (פ/2618/25) ועל ידי חברת הכנסת מירב בן ארי (פ/2815/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ה בסיוון התשפ"ד (01.07.2024)

¹ דיני מדינת ישראל, ניסח חדש 6, עמ' 120.

מזכירות הממשלה

סעיף מספר תק/1808 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 17.03.2025.

תק/1808. הצעת חוק ליישוב תחת איום מיידית (הוראת שעה), התשפ"ד-2024 של חה"כ
ששון ששי גואטה ואחרים (פ/4710)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השרים יריב לוין וזאב אלקין.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת חוה אתי עטייה

פ/4904/25

הצעת חוק לתיקון פקודת הבנקאות (חשבונות ללא תנועה), התשפ"ה–2024

- תיקון סעיף 2 בפקודת הבנקאות, 1941¹ (להלן – הפקודה), בסעיף 2, בהגדרה "פקדון ללא תנועה", במקום "עשרה חודשים" יבוא "60 ימים".
- תיקון סעיף 13 ב 13 בסעיף 13 לפקודה, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:
"ה) על אף האמור בכל דין, תאגיד בנקאי אינו רשאי לגבות תשלום עמלה מפיקדון ללא תנועה."

דברי הסבר

מטרת הצעת החוק היא למנוע מבנק לגבות עמלות וחיובים על פיקדונות לא פעילים וכן לקצר את הזמן הנדרש לבנק להשקיע את הכספים לאחר הפסקת הפעילות. לפיכך, מוצע לקבוע כי פיקדון ללא תנועה יהיה פיקדון שחלפו לגביו 60 ימים מיום קבלת ההוראה האחרונה מבעל הפיקדון במקום 10 חודשים כפי שקובעת הפקודה כיום. עוד מוצע לקבוע כי תאגיד בנקאי לא יהיה רשאי לגבות תשלום עמלה מפיקדון ללא תנועה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ו בתשרי התשפ"ה (28.10.2024)

¹ ע"ר 1941, תוס' 1, עמ' (ע) 69, (א) 85.

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/1610 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 19.01.2025.

חק/1610. הצעת חוק לתיקון פקודת הבנקאות (חשבונות ללא תנועה), התשפ"ה-2024

של תה"כ חוה אתי עטייה (פ/4904)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בחודש.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת יצחק פינדרוס
משה גפני

פ/5529/25

הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תיקון – שקיפות, כללי אתיקה וחובת התקשרות עם סוכני ביטוח), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 29 בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א–1981¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 29(א), אחרי פסקה (6) יבוא:
"6א) בעל הרישיון לא עמד בכללי האתיקה."
2. אחרי סעיף 28א לחוק העיקרי יבוא:
"אתיקה 28ב. השר, בהתייעצות עם הממונה, רשאי לקבוע כללי אתיקה מקצועית."
3. תיקון סעיף 30 בחוק העיקרי, האמור בו יסומן "א)" ואחריו יבוא:
(1) (ב) מבטח לא יסרב סירוב בלתי סביר להתקשר עם סוכן ביטוח בהסכם בעבור לקוח, ולא יסיים התקשרות עם סוכן ביטוח בהסכם כאמור בנסיבות כאמור בפסקה (2).
(2) (א) סירוב להתקשר עם מבטח בהסכם בעבור לקוח בעל תנאים לעניין שיעור ותנאי דמי עמילות, השירות הניתן לפיו ותקופתו, הדומים לתנאים שנקבעו בהסכם כאמור עם סוכן ביטוח אחר שעימו המבטח התקשר.
(ב) סירוב המבוסס על אחד מאלה:
(1) מספר הלקוחות שלהם סוכן הביטוח מעניק שירות;
(2) מאפייני הלקוחות של סוכן הביטוח;

(3) היקף עמלות שגבה סוכן הביטוח;

(ג) בלי לגרוע מהוראות פסקת משנה (ב), לא יראו כסירוב בלתי סביר סירוב המבוסס על הסכם שאינו רווחי למבטח לעניין שיעור ותנאי דמי העמילות, השירות הניתן לפיו ותקופתו, לגבי סוג מסוים של ביטוח, ובלבד שאין הסכם עם תנאים דומים כאמור עם סוכן ביטוח אחר.

(ד) סירוב בנסיבות אחרות שיקבע השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת.

(3) מבטח אשר מסרב להתקשר עם סוכן ביטוח בהסכם בעבור לקוח או מסיים התקשרות בהסכם כאמור עם סוכן ביטוח, יודיע על כך לסוכן הביטוח, בכתב, ויפרט בהודעה כאמור את הנימוקים לסירובו.

תיקון התוספת 4. בתוספת השלישית לחוק העיקרי, בחלק א', אחרי פסקה (2) יבוא:
השלישית

"(א2) היה לממונה יסוד סביר להניח כי מבטח סירב להתקשר עם סוכן ביטוח בהסכם בעבור לקוח בנסיבות האמורות בסעיף 30(ב) או סיים התקשרות בהסכם כאמור."

דברי הסבר

החוק בישראל מחייב בהחזקת מוצרי ביטוח שונים, כגון חיסכון פנסיוני לשכיר ועצמאי וביטוח חובה לרכב. בעלי דירות שנטלו משכנתאות מחויבים גם הם בביטוח חיים, כחלק מתנאי ההלוואה ועוד. אולם מורכבותם של מוצרי הביטוח והחיסכון, לצד פערי ידע מבניים והטיות התנהגותיות מקשות על הפרט לקבל החלטות אופטימליות עבור צרכיו בתחום הביטוח והחיסכון. נוכח קשיים אלו, מתחדדת חשיבות מקטע התיווך – סוכני הביטוח. על מנת שלקוחות יוכלו לקבל מהסוכנים הצעות ביטוח המתאימות עבורם, מוצע לחייב את כלל חברות הביטוח להתקשר עם סוכני הביטוח, כך סוכני הביטוח יכלו להציע ללקוחותיהם את כל מוצרי השוק. לצד זאת, ייכתבו כללי אתיקה מחייבים עבור סוכני הביטוח.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ט בשבט התשפ"ה (17.02.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת דן אילוז

5670/25/פ

הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון – שינוי יעד של משלוח טובין), התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 14 י 1. בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א–1981¹, אחרי סעיף 14 ט יבוא:

14 י. עוסק המבצע משלוח של טובין, במסגרת עסקת מכר בין עוסק אחר לבין צרכן לגבי אותם טובין, ובשל נסיבות שאינן בשליטתו לא היה ביכולתו להעביר את המשלוח אל היעד שהוסכם בינו ובין הצרכן בעת תיאום המשלוח (בסעיף זה – היעד המקורי), יודיע על כך לצרכן בכתב, וישלח את הטובין ללא תשלום נוסף ליעד חלופי למשלוח, ובלבד שהיעד החלופי המוצע נמצא במרחק שלא יעלה על קילומטר מהיעד המקורי, או לחלופין ליעד אחר לבחירת הצרכן; היה היעד החלופי בית עסק, יתבצע המשלוח בשעות הפעילות של בית העסק האמור."

דברי הסבר

חברות משלוחים משנות, לא אחת, את יעד המשלוח שנבחר על ידי הצרכן, מבלי לידע אותו. במקרים אלו, צרכנים נאלצים לנסוע ליעדים רחוקים ולא נגישים, תוך כדי שיבוש לוח הזמנים שלהם, על מנת לאסוף את המשלוח. הצעת החוק נועדה לתקן מצב זה ולחייב חברות משלוחים לאפשר לצרכנים לבחור יעד משלוח חלופי אם היעד אשר הוצע להם על ידי החברה, ואשר נבחר על ידם, נפסל למשלוח מסיבה זו או אחרת.

לפי החוק המוצע, חברת המשלוחים תציע לצרכן יעד חלופי, במרחק שלא יעלה על קילומטר מהיעד המקורי שנקבע בהסכמה בין חברת המשלוחים לצרכן, או לחלופין, במידה ולא ניתן להציע לצרכן יעד חלופי, חברת המשלוחים תעביר את המשלוח לצרכן בדיוור ישיר לכתובת לבחירתו, ללא תשלום נוסף.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד באדר התשפ"ה (24.03.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת מאיר כהן

5552/25/פ

הצעת חוק משק החשמל (תיקון – הוזלת תעריפי החשמל בימי שבת), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 31א בחוק משק החשמל, התשנ"ו–1996¹, בסעיף 31א, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:
- "(ה) ביום שבת כמשמעותו בסעיף 18א(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח–1948², צרכן ישלם בעבור צריכת חשמל המיועדת לבית המשמש למגורים בלבד, תשלום מופחת בשיעור של 85% מהתעריף הביתי (בסעיף זה – תעריף מוזל).
- (ו) השר ידווח לוועדת הכלכלה של הכנסת, אחת לשנה, על השפעת התעריף המוזל על משקי הבית והשלכותיו על תפעול משק החשמל."

דברי הסבר

מטרת הצעת חוק זו היא להקל על החוצאות הכלכליות של משקי הבית בישראל באמצעות הוזלת תעריפי החשמל בימי שבת ב-15%. הצעת החוק נועדה להתמודד עם יוקר המחייה ולהקל על משפחות מכל שכבות האוכלוסייה, תוך שמירה על ערכיה התרבותיים והחברתיים של מדינת ישראל. מדינת ישראל, כמדינת יהודית ודמוקרטית, מעניקה חשיבות לערכים של יום השבת כמנוחה אוניברסלית וכחלק מהמסורת היהודית. הוזלת תעריפי החשמל בימי שבת תאפשר למשפחות לשמור על אווירת השבת בביתם ללא דאגה כלכלית מיותרת. ההוזלה מהווה צעד חשוב להקלה על הנטל הכלכלי של משקי הבית, במיוחד לאור העלייה המתמשכת ביוקר המחייה. בעידן שבו משפחות רבות מתמודדות עם קשיים כלכליים, הצעה זו תספק חיסכון משמעותי בהוצאות השוטפות. הוזלת התעריפים מעודדת שמירה על השבת כיום מנוחה ומחזקת את הקשר של כלל הציבור לערכי המסורת היהודית. באמצעות הפחתת העלויות, יותר משפחות יוכלו לבלות את השבת בבית בחיק המשפחה ולהימנע מהוצאות מיותרות על בילויים או צרכים חיצוניים. החוק המוצע ייושם באופן שוויוני לכלל האוכלוסייה, ללא תלות בנתונים סוציו-אקונומיים, ויעודד סולידריות חברתית רחבה. מוצע לקבוע שהחל מכניסת השבת ועד לצאתה ישלם הצרכן על צריכת החשמל הביתית תשלום מופחת בגובה של 85% מהתעריף הביתי הרגיל. עוד מוצע לקבוע ששר האנרגיה והתשתיות ידווח לוועדת הכלכלה של הכנסת על השפעת התשלום המופחת על משקי הבית ועל משק החשמל כולו.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ו בשבט התשפ"ה (24.02.2025)

¹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 208.
² ע"ר התש"ח, תוס' א', עמ' 1.

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת משה סעדה
ששון ששי גואטה

5394/25/פ

הצעת חוק רשות מקרקעי ישראל (תיקון – הקצאת מקרקעין לרשויות מקומיות לטובת הקמת מתקני אנרגיה מתחדשת), התשפ"ה–2025

1. הוספת סעיף 4כג. בחוק רשות מקרקעי ישראל, התש"ך–1960¹, אחרי סעיף 4כב יבוא:

4כג. הרשות תקצה קרקע לרשות מקומית הנמצאת באזור עדיפות לאומית, לייצור חשמל ממקורות אנרגיה מתחדשת ואמצעי אגירת אנרגיה, בשטח שלא עולה על 1,000 דונם; בסעיף זה, "אזור עדיפות לאומית" – כמשמעותו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט–2009.	"הקצאת קרקע בתחומי רשות מקומית הנמצאת באזור עדיפות לאומית לייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת
---	--

דברי הסבר

הרשויות המקומיות בישראל מספקות לתושביהן שירותים במגוון רחב של תחומים. מימון השירותים הללו מגיע משני מקורות עיקריים: הכנסות עצמיות והעברות ממשרדי ממשלה. המקור העיקרי להכנסות העצמיות הוא מיסי הארנונה. תשלומי הארנונה המגיעים משטחי מסחר ותעשייה הוא המרכיב המשמעותי יותר בהכנסות העירייה מארנונה.

רשויות מקומיות באזורי עדיפות לאומית מרוחקות ממרכז הארץ ופוטנציאל ההכנסה שלהן מארנונה לשטחי מסחר ותעשייה מוגבל ביותר. התנאים האובייקטיביים של הרשות לא מאפשרים לה להגדיל את הכנסתה העצמית וגוזרים עליה מחסור. למרות שהרשויות משופעות בשטח הן אינן מסוגלות לממש אותו באופן מניב.

הצעת החוק מבקשת לקבוע כי רשות באזור עדיפות לאומית תוכל לקבל קרקע לטובת ייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת. ייצור החשמל יאפשר לרשויות לממש שטחים בתחומן שלא ניתן לנצל אותם לייעודים אחרים ולהפכם למקור הכנסה עבור הרשות המקומית.

¹ ס"ח התש"ך, עמ' 57.

בשורה של החלטות ממשלה נקבעו יעדים מחייבים לייצור חשמל ממקורות אנרגיה מתחדשת וחובת העמידה ביעדים אלו נחקקה בתיקון מס' 14 לחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996, משנת 2017. ישראל לא משופעת במקורות אנרגיה מתחדשת והאנרגיה הסולארית היא מקור האנרגיה המתחדשת העיקרי. הקמת מתקנים סולאריים יכולה להתבצע על הקרקע או על גבי גגות מבנים. שימוש במקורות אנרגיה מתחדשת לייצור חשמל יפחית את הצורך בשריפת דלקים מאובנים כגון פחם, גז, נפט ותזקיין, יתרום לגיוון סל מקורות האנרגיה של ישראל ולהפחתת התלות בייבוא דלקים ויביא להפחתת הפליטות המזהמות את הסביבה ופוגעות בבריאות האדם והחי. על מנת לעמוד ביעדי הממשלה לייצור חשמל באנרגיה מתחדשת, בדגש על אנרגיה סולארית, יש לאפשר פיתוח נרחב של שדות סולאריים קרקעיים, בד בבד עם פיתוח גגות סולאריים. הצעת החוק הזו מבקשת לשלב את שני הערכים, סיוע לרשויות מקומיות לייצר מקורות הכנסה עצמיים לצד המעבר למקורות אנרגיה מתחדשת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ" בטבת התשפ"ה (20.01.2025)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/1817 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 17.03.2025 .

חק/1817. הצעת חוק רשות מקרקעי ישראל (תיקון - הקצאת מקרקעין לרשויות מקומיות לטובת הקמת מתקני אנרגיה מתחדשת), התשפ"ה-2025 של חה"כ משה סעדה וששון ששי גואטה (פ/5394)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השרים יריב לוין ועידית סילמן.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת חוה אתי עטייה

פ/25/2268

הצעת חוק הרשויות המקומיות (זכויות וחובות של חברי מועצה), התשפ"ג–2023

פרק א': הגדרות

1. הגדרות
- בחוק זה –
- "ועדה" – ועדה שמועצה של רשות מקומית מחויבת להקים לפי דין ;
- "חבר מועצה" – חבר מועצה שאינו מקבל שכר מקופת הרשות המקומית ;
- "מועצה" – מועצה של רשות מקומית ;
- "רשות מקומית" – עירייה או מועצה מקומית ;
- "השר" – שר הפנים.

פרק ב': חובותיו של חבר מועצה

2. נאמנות במילוי תפקידו
- (א) חבר מועצה ימלא את תפקידו מתוך נאמנות לערכי היסוד של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.
- (ב) חבר מועצה ימלא תפקידו כנאמן הציבור, חובתו לייצג את ציבור בוחריו במסירות תוך שהוא פועל באחריות, ביושר ובהגינות ותוך שמירה על כבוד המועצה וכבוד חבריה, בדרך ההולמת את מעמדו כחבר מועצה ויעשה לטיפוח אמון הציבור במועצה.
3. עיסוק נוסף
- (א) חבר מועצה לא יעסוק בכל עסק או בכל עיסוק נוסף, אף שלא בתמורה, אם יש בעיסוק פגיעה בכבוד המועצה, במעמדו כחבר המועצה או בחובותיו כחבר המועצה.
- (ב) חבר מועצה לא ישתמש בתואר תפקידו בכל פעולה הכרוכה בעיסוקו או במקצועו.
4. ניצול מעמד
- חבר מועצה ימנע מניצול לרעה או השגת כל יתרון או העדפה אישיים בשל היותו חבר מועצה.

פרק ג': זכויותיו של חבר מועצה

5. גמול השתתפות בישיבות
- (א) חבר מועצה יהיה זכאי לקבל גמול מקופת הרשות המקומית עבור השתתפותו בישיבות המועצה ובישיבות ועדה.
- (ב) חבר מועצה יהיה זכאי לגמול השתתפות אם השתתף בישיבה כולה או ברובה.
- (ג) גמול כאמור בסעיף קטן (א) ישולם לפי הוראות שיקבע השר, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, לעניין מספר הישיבות המרבי שבעדן זכאי חבר המועצה לגמול ולעניין סכום הגמול המרבי בעד כל ישיבה.
- (ד) הגמול יהיה אחיד לכל חברי המועצה בכל הרשויות המקומיות.
- (ה) על אף האמור בסעיף קטן (א) הגמול ישולם לחבר המועצה על ידי משרד הפנים או מקופת הרשות המקומית –
- (1) ברשות מקומית אשר מונה לה חשב מלווה – על פי החלטת החשב המלווה;
- (2) ברשות מקומית אשר אושרה לה על ידי השר תכנית הבראה – על פי החלטת השר.
6. החזר הוצאות
- (א) חבר מועצה יהיה זכאי לקבל מקופת הרשות המקומית, בנוסף לגמול השתתפות בישיבות לפי סעיף 5, החזר הוצאות שהוציא לצורך מילוי תפקידו, לרבות הוצאות טלפון, אינטרנט, הדפסות, נסיעות, חניה, והשתלמויות מקצועיות, בשיעורים ובתנאים שיקבע השר, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת.
- (ב) חבר מועצה שהוא אדם עם מוגבלות כהגדרתו בסעיף 5 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998¹, יהיה זכאי לקבל מקופת הרשות המקומית, בנוסף להחזר הוצאות לפי סעיף קטן (א), החזר הוצאות ומתקנים אשר יאפשרו לו למלא את תפקידו כחבר מועצה.
7. ייעוץ משפטי במשרד הפנים
- חבר מועצה המעוניין בייעוץ משפטי, בעניין מענייני המועצה, רשאי לפנות למחלקה לייעוץ משפטי לחברי מועצה במשרד הפנים, אשר תוקם על ידי השר מכוח חוק זה; השר יקבע בתקנות כללים לעניין זה.
8. קרן למימון עתירות
- (א) מוקמת בזאת קרן למימון עתירות חברי מועצה (בסעיף זה – הקרן), שתפקידה לסייע לחברי מועצה במימון עתירות נגד הרשות המקומית, אשר יש חשיבות ציבורית וחברתית בהגשתן ובבירורן.
- (ב) הקרן תנוהל בידי הנהלה בת חמישה חברים שימנה השר (בסעיף זה – ההנהלה), ואלה חבריה:

¹ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152.

- (1) אדם הכשיר להיות שופט של בית משפט מחוזי, אשר אינו עובד המדינה או עובד הרשות המקומית, והוא יהיה היושב ראש;
- (2) נציג של משרד הפנים העוסק בתחום השלטון המקומי או נציג המחלקה ליעוץ משפטי במשרד הפנים;
- (3) אדם שכיהן בעבר כחבר מועצה במשך שלוש שנים לפחות ומתוכן שנה לפחות באופוזיציה, ואינו מכהן כחבר מועצה בזמן פעילותו בקרן;
- (4) חשב מטעם משרד הפנים או משרד האוצר;
- (5) נציג ציבור בעל ידע וניסיון בתחום פעילותה של הקרן.

(ג) חבר הנהלה אשר מקום מגוריו הקבוע הוא בתחום הרשות המקומית או שכיהן בעבר כחבר מועצה ברשות המקומית אשר נגדה מוצע להגיש עתירה לא ישתתף בעת הדיון בבקשה למימון העתירה.

(ד) השר יקבע הוראות לביצוע סעיף זה, לרבות בדבר מבחנים שוויוניים למתן סיוע במימון עתירות נגד רשות מקומית ואופן הפרסום של מבחנים כאמור, וכן בדבר סדרי הגשת בקשות לסיוע כאמור, סדרי עבודתה של ההנהלה ומתן דיווח בידי מקבל הסיוע לעניין השימוש בכספי המימון.

(ה) תקציב הקרן ייקבע בחוק התקציב השנתי, בתכנית נפרדת במסגרת תקציב משרד הפנים; לעניין זה, "חוק תקציב שנתי" ו"תכנית" – כמשמעותם בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.²

(ו) השר יפרסם, בתום כל שנת תקציב, ברשומות ובאתר האינטרנט של משרד הפנים, דין וחשבון על פעולות הקרן, הכנסותיה והוצאותיה.

(א) עתר חבר מועצה נגד רשות מקומית ובמסגרת ההליך המשפטי זכה לסעד המבוקש או לחלקו, אם בדרך של פסק דין ואם בדרך של הסכמה, זכאי הוא להחזר הוצאות משפט מקופת הרשות המקומית במלואן, ובכלל זה אגרת ההליך, שכר טרחת עורך דין וכל הוצאה משפטית אחרת, כפי שיקבע בית המשפט.

(ב) לא יקבל חבר מועצה החזר הוצאות משפט לפי סעיף זה, מקום בו קיבל מימון מהקרן למימון עתירות; קיבל מימון חלקי, יוכל לקבל החזר בשיעור ההוצאות עבורן לא קיבל מימון.

9. החזר הוצאות משפט

² ס"ת התשמ"ה, עמ' 60.

10. חיוב אישי בית המשפט רשאי לחייב את ראש הרשות המקומית או בעל תפקיד ברשות המקומית לשאת בתשלום החזר הוצאות, כאמור בסעיף 9, ולהחזיר לקופת הרשות המקומית, אם מצא כי בנסיבות העניין צודק ונכון לעשות כן, במקרים החריגים שבהם פעל בהתרשלות או שלא בתום לב או במקרים שבהם השתמש בסמכויותיו ותפקידו לצרכיו האישיים.
11. רשימות חברי מועצה, כרטיס ביקור וכרטיס חבר מועצה (א) משרד הפנים יפרסם רשימת חברי מועצה ארצית ודרכי התקשורת עמם באתר האינטרנט של המשרד ובשני עיתונים יומיים נפוצים פעמיים בשנה, לעניין זה, "עיתון נפוץ" – כמשמעותו בחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965.³
- (ב) רשות מקומית תנפיק לכל חבר מועצה כרטיס ביקור, אשר בו יצוינו שמו המלא, תפקידו כחבר מועצה, ופרטי התקשורת.
12. תעודת חבר מועצה (א) משרד הפנים ינפיק לכל חבר מועצה תעודה המזהה אותו כחבר מועצה (בסעיף זה – תעודת חבר מועצה); בתעודת חבר מועצה יצוין שמו, מספר הזהות שלו, תמונתו, שם הרשות המקומית שבה הוא מכהן ותוקף.
- (ב) תעודת חבר מועצה תוכל לשמש כתעודה מזהה לכל דבר ועניין; הצגת תעודת חבר מועצה תאפשר לחבר המועצה כניסה לכל מקום ציבורי בתחום הרשות המקומית שבה הוא מכהן, וכן תאפשר לו כניסה לאירועים הקשורים ברשות המקומית.
13. השתלמויות (א) משרד הפנים יזום ויממן השתלמויות מקצועיות הקשורות במישרין לפעילות חבר המועצה, לכלל חברי המועצה לפחות פעם אחת בתקופת כל כהונה בראשיתה, וכן השתלמות מקצועית לכלל חברי מועצה המכהנים בוועדות המנויות בסעיפים 147 עד 149 יב לפקודת העיריות⁴ – בנושא בה עוסקת הוועדה, לפחות פעם אחת בתקופת כל כהונה.
- (ב) הרשות המקומית תקיים לפחות אחת לשנה השתלמויות או ימי עיון לחברי המועצה.
- (ג) חבר מועצה יהיה זכאי למימון השתתפות, מקופת הרשות המקומית, בשלושה כנסים או השתלמויות מקצועיות חיצוניות לפחות בתקופת כהונתו.
- (ד) חבר מועצה יהיה זכאי לגמול עבור כל יום השתלמות לפי סעיפים קטנים (א), (ב) ו-(ג) בשיעור גמול ההשתתפות בישיבת מועצה כאמור בסעיף 5.
14. רשות מקומית תתקשר בחוזה לביטוח חבר מועצה בתחומים אלה:

³ ס"י התשכ"ה, עמ' 307.
⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

(1) ביטוח אחריות מקצועית ;

(2) ביטוח מפני תאונות עבודה ;

(3) ביטוח מפני אובדן כושר עבודה.

שמירת דינים 15. הוראות חוק זה באות להוסיף על זכויות וחובות של חבר מועצה על פי כל דין ולא לגרוע מהן.

ביצוע ותקנות 16. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו.

דברי הסבר

תפקיד חברי המועצה הוא להוות שומרי הסף של האינטרס הציבורי ולהגן מפני שחיתות שלטונית. בפועל, לאור תנאי עבודתם כיום, הנובעים מחוסר הסדרה חוקתית של תפקידם, הופכים חברי המועצה למעין "מתנדבים", שאין בידם הכלים המתאימים מהבחינה הכלכלית, המשפטית והדמוקרטית על מנת לבצע את תפקידם. כתוצאה מכך חברי מועצה כיום הם "החוליה החלשה" בדמוקרטיה הישראלית. מטרתו של חוק זה לחזק ולהסדיר את מעמדם של חברי המועצה, להגדיר את חובותיהם ולהעניק להם זכויות אשר יסייעו להם במאבקם.

החוק המוצע מאגד בתוכו היבטים בעבודתם ופעולתם של חברי מועצה, אשר אין מקום להסדירם בחוקים קיימים הנוגעים לחברי מועצה, אלא בחוק העוסק ישירות בחברי המועצה. **סעיפים 2 עד 4** כבסיס לעבודתו, חבר המועצה צריך ראשית לדעת מה הם תובותיו. לפיכך מוצע בסעיף זה מעין "קוד אתי" שלאורו ראוי שחבר המועצה יפעל, הן בשמירת העקרונות הלאומיים, הן בשמירה על כבודו וכבוד המועצה והן בהפגנת מחויבות לתפקידו ושמירה מפני ניגוד אינטרסים כשטובת הציבור תמיד לנגד עיניו. "קוד אתי" זה נכתב על בסיס הקוד האתי המחייב את חברי הכנסת במילוי תפקידם כשליחי ציבור.

סעיף 5 כיום, חבר מועצה אינו זכאי לכל שכר או תגמול בעבור תפקידו, בין אם על השתתפות בישיבות מועצה ודיוני ועדות, ובין אם להחזרי הוצאות. היעדר הגמול מונע מחברי מועצה להתמסר לחלוטין לתפקידם, שכן עליהם לשמור על מקור פרנסתם, ומביא לכך שהם נאלצים להעדר מדיונים בוועדות ובישיבות, למרות החובה המוטלת עליהם בסעיף 123 לפקודת העיריות. יתרה מכך, יש הטוענים כי חברי המועצה חשופים יותר עקב כך לטובות הנאה ולשחיתויות. לפיכך, מוצע כי חברי המועצה יזכו לגמול השתתפות בעבור השתתפותם בישיבות מועצה ודיוני ועדה.

סעיף 6 חבר מועצה יהיה זכאי להחזר בעבור הוצאות שהוציא לצורך מילוי תפקידו, כך שהיקף ואופי פעילות חבר המועצה לא יושפעו מיכולתו הכלכלית.

סעיף 7 כיום, חבר מועצה שרוצה לממש את סמכויותיו וזכויותיו השונות או לאכוף על גורמים ברשות המקומית תיקון ליקויים בעבודתם אליהם הוא נחשף מתוקף תפקידו, נאלץ לרוב לפנות לבית המשפט. ההליך המשפטי, ממומן באופן ישיר ובלעדי מכיסו של חבר המועצה, או מכספים שגייס, אך מכל מקום לא מקופתה של העירייה. זאת בכפוף להבנתו את הכלי המשפטי ללא הסתייעות בגורם מקצועי, בעלות כספית נוספת (יצוין, כי קיים נוהל לפיו הרשות המקומית מממנת הוצאות משפט של נבחרי הציבור, בהליכים שבהם נבחר הציבור מעורב עקב מילוי תפקידו, אולם הנוהל אינו חל על פתיחת

משפטים על ידי חבר המועצה נגד הרשות המקומית כפי שתואר מעלה. הנוהל חל על הליכים פליליים, תובענות אזרחיות ועתירות מינהליות שהוגשו נגד נבחר הציבור וכיו"ב, ומציין במפורש כי אינו חל על הליכים אזרחיים ועתירות מנהליות שהוגשו על ידי נבחר הציבור. ראו: חוזר מנכ"ל שר הפנים 06/04 "נוהל מימון הוצאות משפטיות בשלטון המקומי" (16.06.2004).

חבר מועצה המעוניין לעתור נגד הרשות המקומית נמצא לבדו בחזית המשפטית. אמנם, בהתאם לס' 5א לחוק הרשויות המקומיות (ייעוץ משפטי), התשל"ו-1975, ביכולתו של חבר המועצה לפנות ליועץ המשפטי של הרשות, כדי שיחווה את דעתו בנושא הדרוש למילוי תפקידי הרשות. ואולם, הייעוץ נתון לשיקול דעתו של היועץ המשפטי, "אם נוכח שהדבר דרוש למילוי תפקידי הרשות ואין במתן חוות הדעת כדי להעמידו במצב של חשש לניגוד עניינים". דהיינו, היועץ המשפטי לא תמיד ישמש מענה עבור חברי המועצה.

כדי ליצור שוויון ביכולתם של חברי מועצה להגיש תביעה נגד הרשות, ובשים לב לעובדה שחבר המועצה פותח בהליך משפטי לטובת מילוי תפקידו גרידא, יש להקים מחלקה במשרד הפנים, אשר תספק לחברי המועצה ייעוץ משפטי ביחידה חיצונית לרשות, אך בעלת הבנה בנושאי הרשות ובפעולתה. יודגש, אין המדובר בייצוג משפטי, אלא במנגנון שיסייע לחברי המועצה לכלכל את צעדיהם במובן הרחב, ולפתוח בהליכים בעלי בסיס משפטי, ולהימנע מהליכי שווא, אשר יכלו את משאבי חבר המועצה ואת משאבי הרשות המקומית.

לאור זאת, מוצע מנגנון אשר יענה על הצורך הקיים בכל הקשור לפעילותם המשפטית של חברי מועצה, המופנית נגד הרשות המקומית.

סעיף 8 כאמור, הליך משפטי שפתח חבר מועצה נגד הרשות המקומית, ממומן מכיסו הפרטי, כמו הליך משפטי הנוגע לענייניו האישיים של חבר המועצה. ואולם, המדובר בהליך שנועד להיטיב עם תושבי הרשות המקומית. לפיכך, ישנה חשיבות ציבורית רבה בעידודם של חברי המועצה להגשת תביעות שיש בהן השפעה חברתית וציבורית בעלת חשיבות. בהתאם לכך, יש להקים קרן שתממן תביעות נגד הרשות המקומית. כדי להבטיח כי הכספים יועברו רק לתביעות ראויות, יש להקים ועדה חיצונית, שאינה פועלת במסגרת הרשות המקומית, אשר תבחן כל מקרה שמגיע לפתחה לאור מבחנים שוויוניים שיקבע השר.

סעיף 9 כאמור בדברי ההסבר לסעיפים 7 ו-8, פתיחת הליך משפטי נגד הרשות המקומית כרוכה בהוצאות כספיות רבות מצד חבר המועצה, על אף שהוא פועל באופן זה לשם מילוי תפקידו כחבר מועצה גרידא, ובמרבית המקרים אף הסעד המבוקש בהליך הוא סעד לטובת הרשות המקומית עצמה. לכן, מוצע כי מקום בו חבר מועצה זוכה בסעד המבוקש בהליך המשפטי, דהיינו מקום בו נקבע כי אכן פעל לטובת המועצה, ייקבע כי חבר המועצה יקבל החזרים על כלל הוצאות המשפט מן הרשות המקומית הנתבעת. הסדר זה מבטיח כי הרשות המקומית תממן אך ורק הליכים שנמצאו כמוצדקים, ולא הליכים שאין בהם כדי להיטיב עם הרשות המקומית.

למותר לציין, כי החזר הוצאות יינתן רק מקום בו התביעה לא מומנה מכספי הקרן, הן אם לא הוגשה בקשה כלל והן אם הוגשה בקשה וזו נדחתה על ידי הוועדה.

מנגנון דומה בעניין החזר הוצאות קיים בסידני, אוסטרליה, ובמסגרתו חבר מועצה, אשר פתח בהליך משפטי נגד המועצה, וזכה לסעד המבוקש, יקבל החזרים מן הרשות המקומית. (אורלי פישמן תנאי שכר, החזר מועצות ושירותים שחברי מועצות ערים ורשויות מקומיות זכאים להם – סקירה משווה (הכנסת, מרכז מחקר ומידע, 2004) (להלן: מסמך הממ"מ)).

סעיף 10 במקרה שבו נפתח הליך משפטי נגד בעל תפקיד ברשות המקומית, או ראש הרשות המקומית,

ובית המשפט מצא כי בעל התפקיד או ראש הרשות המקומית פעלו שלא בתום לב או ברשלנות משמעותית או לצרכיו האישיים, ראשי בית המשפט להטיל את תשלום הוצאות המשפט על אותו ראש רשות או בעל תפקיד, ואולם כדי שחבר המועצה יקבל את החזר ההוצאות במהירות, ראשית יוחזרן הוצאותיו על ידי הרשות המקומית, וזו תגבה באופן אישי את סכום ההוצאות מבעל התפקיד דן, בהתאם להחלטת בית המשפט שדן בהליך. עם זאת על בית המשפט להשתמש בסמכות זו רק במקרים חריגים וברורים, לאחר ברור מעמיק של הנסיבות.

סעיפים 11 ו-12 כיום חבר מועצה לא זכאי לכל סממן זיהוי אשר יאפשר לו להציג את עצמו ולקבל גישה למקומות ציבוריים ברשות המקומית שבה הוא פועל. לשם מילוי תפקידו של חבר המועצה, ושיפור מידת הנגישות שלו לציבור, יש לקבוע כי הרשות המקומית תספק לו כרטיס ביקור, וכן שמשדד הפנים יספק לו כרטיס חבר מועצה המזהה אותו ומאפשר לו גישה למקומות ואירועים ציבוריים.

סעיף 13 חברי מועצה, לאחר בחירתם, לא פעם מתחילים את כהונתם ללא רקע וללא ידע על אופי ומהות עבודתם ותפקידם. על מנת לתת להם כלים אשר יסייעו להם להתחיל את תפקידם, ולסייע להם לקבל רקע מתאים אשר יאפשר להם לבחון נכון את פעילות הרשות המקומית, ולהצביע בהתאם, הן בנושאים פשוטים והן בנושאים מורכבים כמו תקציב ותכנון ובנייה, על משרד הפנים והרשות המקומית לספק להם הדרכה מקדימה על ידי עריכת השתלמויות בנושאים הנוגעים לעבודתם במועצה ובוועדות.

סעיף 14 חבר מועצה חשוף לתביעות רבות מתוקף תפקידו כנציג ציבור המקבל החלטות הנוגעות לחייהם של רבים. כמקובל במדינות רבות, ובתפקידים ציבוריים רבים, ראוי כי הרשות המקומית תבטח את חברי המועצה בביטוח הכולל אחריות מקצועית, וכבעלי תפקידים הפועלים למען הרשות המקומית מן הראוי כי הרשות תבטח אותם אף בביטוח תאונות עבודה ואובדן כושר עבודה במידה ויתרחש בתוקף תפקידם כחברי מועצה.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חבר הכנסת אוסאמה סעדי וקבוצת חברי הכנסת (פ/1467/23).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים, על שולחן הכנסת העשרים ושתיים ועל שולחן הכנסת ושלוש על ידי חברת הכנסת תמר זנדברג (פ/606/20 ; פ/575/22 ; פ/1724/23) ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת מוסי רז (פ/501/24).

הצעת החוק זהה לפ/501/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ו בשבט התשפ"ג (06.02.2023)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת שלום דנינו
דוד ביטן

פ/25/5152

הצעת חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) (תיקון – הפיכת הוראת השעה להוראת קבע), התשפ"ה–2024

1. תיקון שם החוק בחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשפ"ב–2022¹ (להלן – החוק העיקרי), בשם החוק, המילים "(הוראת שעה)" – יימחקו.
2. סעיף 18 לחוק העיקרי – בטל.
3. תיקון חוק הכניסה לישראל, התשי"ב–1952², בתוספת, בפסקה (5), המילים "הוראת שעה" – יימחקו.
4. תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התשי"ס–2000³, בתוספת הראשונה, בפרט 12, בפסקה (א3), המילים "(הוראת שעה)" – יימחקו.

דברי הסבר

חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשפ"ב–2022 (להלן – החוק), שולל אפשרות למתן אזרחות ישראלית, רישיון ישיבה בישראל או היתר לשהייה בישראל, לאדם תושב יהודה והשומרון וחבל עזה או לאזרח או תושב של מדינה המנויה בתוספת לחוק, וזאת גם אם בן או בת זוגו של אותו אדם הם אזרחים ישראלים. לצד זאת, נקבעו מספר חריגים בחוק אשר מקנים לשר הפנים, ולחלופין למפקד האזור, שיקול דעת במקרים מסויים לקבוע אחרת, והכול בשים לב להיותה של ישראל מדינה יהודית ודמוקרטית ובאופן שיבטיח את השמירה על אינטרסים החיוניים לביטחון הלאומי של המדינה.

החוק הנוכחי הינו גלגולו של חוק זהה אשר חוקק תחילה כהוראת שעה בשנת 2003, ותוקפו נקבע לשנה החל מיום פרסומו. כמו כן, במסגרת החוק ניתנה לממשלה הסמכות, באישור הכנסת, להאריך את תוקפו של החוק מעת לעת באמצעות צו, לתקופה שלא תעלה בכל פעם על שנה אחת. הסדר דומה בכל

¹ ס"ח התשפ"ב, עמ' 808.

² ס"ח התשי"ב, עמ' 354.

³ ס"ח התשי"ס, עמ' 190.

הנוגע לתוקפו של החוק נקבע גם בחוק משנת 2022.

לצד האמור, מדינת ישראל נמצאת במלחמה קשה בשלל חזיתות ורק בחודש מרץ האחרון, רנייג אורי מויאל, בן 51 מדימונה, נרצח בפיגוע בבית קמה והותיר אחריו אישה ושלושה ילדים. המחבל שביצע את הפיגוע, פאדי אלטייף, הינו תושב רהט, שנולד לאם תושבת העיר ולאב תושב רצועת עזה, שעבר לישראל לפני ארבע שנים מרצועת עזה בה גדל.

על כן, הגיעה העת לחוקק את החוק באופן קבוע להבטחת ביטחון מדינת ישראל ואזרחיה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' בכסלו התשפ"ה (09.12.2024)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/1821 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 17.03.2025 .

חק/1821. הצעת חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) (תיקון - הפיכת הוראת השעה להוראת קבע), התשפ"ה-2024 של חה"כ שלום דנינו ודוד ביטן (פ/5152)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השר יריב לוין והי"ח שי אזולאי וגל סער.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אבי מעוז

פ/25/3171

הצעת חוק השבות (תיקון – זכויות בני משפחה), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 4א. בחוק השבות, התשי"ב–1950¹, בסעיף 4א(א), המילה "ולנכד" והמילים "ושל נכד" – יימחקו.

דברי הסבר

במתכונתו הנוכחית מאפשר חוק השבות, התשי"ב–1950, גם לנכד של יהודי לקבל מעמד זכויות של עולה, אף אם הוא עצמו, ולעיתים אף אם הוריו, כבר אינם יהודים. מצב זה גורם לכך שהחוק מנוצל על ידי רבים שניתקו כל קשר עם העם היהודי ומסורתו, ובפועל מרוקן את החוק מכוונתו המקורית שהיא לפתוח את שערי המדינה ליהודי התפוצות.

מטרת תיקון זה היא לצמצם את זכויות בני המשפחה הנכנסים בגדרי החוק, באופן כזה שהצאצאים הזכאים לכך יהיו רק ילדיו של יהודי ולא נכדיו, על מנת למנוע את אחד האבסורדים הגדולים בספר החוקים הישראלי – שהחוק היהודי המובהק ביותר נותן הכשר גורף לכניסת לא יהודים בשערי המדינה. הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/693), על ידי חבר הכנסת שמחה רוטמן (פ/24/2257), על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי (פ/24/3370) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת שמחה רוטמן (פ/25/377) ועל ידי חבר הכנסת שלמה קרעי (פ/25/1026).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת בצלאל סמוטריץ' וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/771), על ידי חבר הכנסת יצחק פינדרוס וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/1515) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת יצחק פינדרוס וקבוצת חברי הכנסת (פ/25/1795). הצעת החוק זהה לפ/25/1795 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' בניסן התשפ"ג (29.03.2023)

¹ ס"ח התשי"ב, עמ' 159.

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
יוליה מלינובסקי
אביגדור ליברמן
עודד פורר
יבגני סובה
שרון ניר
חמד עמאר

פ/25/5429

הצעת חוק פיקוח הכנסת על העברת סיוע הומניטרי מכספי המדינה, התשפ"ה–2025

- מטרה 1. מטרת חוק זה לעגן את פיקוח הכנסת על עבודת הממשלה בהחלטות להעברת סיוע הומניטרי מכספי המדינה, תוך הבטחת שקיפות, אחריות ושימוש יעיל במשאבים הציבוריים.
- הגדרות 2. בחוק זה –
"הוועדה" – ועדת החוץ והביטחון של הכנסת;
"סיוע הומניטרי" – כסף או שווה כסף המיועד למטרות הומניטריות, הממומן מתקציב המדינה, משאבי המדינה או מטעם כל גוף הממומן על ידי המדינה.
- חובת אישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת 3. (א) לא תאשר הממשלה העברת סיוע הומניטרי אלא באישור הוועדה מראש.
- (ב) בקשת הממשלה לאישור הוועדה תוגש בכתב ותכלול את כל אלה –
- (1) היקף הסיוע ההומניטרי המבוקש ומקורו התקציבי;
 - (2) מטרת הסיוע, יעדיו ולוח הזמנים להעברתו;
 - (3) אמצעי הפיקוח על השימוש בסיוע;
 - (4) רשימת הפריטים שהועברו באמצעות הסיוע;

(5) תוות דעת ביטחונית בדבר ההשלכות הביטחוניות של העברת הסיוע המבוקש.

(ג) הוועדה תדון בבקשה בתוך 48 שעות מעת קבלתה, והיא רשאית לאשר את הבקשה, לדחותה, או להתנות את אישורה בתנאים.

(ד) הממשלה לא תהיה רשאית לבצע רכישות למטרות סיוע הומניטרי בטרם אישרה הוועדה את בקשתה כאמור בסעיף זה.

חובת דיווח 4. הממשלה תגיש לוועדה, אחת לשלושה חודשים, דיווח אודות היקף הסיוע ההומניטרי שהועבר מחוץ למדינת ישראל במהלך התקופה המדווחת, לרבות פירוט השימושים שנעשו בסיוע, סכומיו ואופן הפיקוח הנעשה על יישום הסיוע.

דברי הסבר

לאחרונה נחשף כי בחודש מאי 2024 אישרה ועדת הפטור המשרדית של משרד הביטחון התקשרויות לרכישת סיוע הומניטרי בסך כ-6.5 מיליון שקלים חדשים מכספי משלם המיסים, שיועדו לרצועת עזה. עם זאת, גורמים רשמיים במשרד הביטחון, מתאם פועלות הממשלה בשטחים וצבא ההגנה לישראל הכחישו את קיומן של עסקאות אלו, ומידע קריטי זה לא הובא כלל לידיעת הציבור או הכנסת. הצעת חוק זו נועדה לעגן את תפקידה המרכזי של הכנסת בפיקוח על פעולות הממשלה, במיוחד בכל הנוגע להחלטות על העברת סיוע הומניטרי מחוץ למדינת ישראל, מכספי משלם המיסים. החוק המוצע מבקש להבטיח כי כל סיוע הומניטרי, הניתן גם במצבי חירום ובמצבי מלחמה, יידון ויאושר על ידי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת (להלן – הוועדה), תוך שמירה על שקיפות, אחריות ושימוש מושכל במשאבים הציבוריים. בנוסף, הממשלה תהיה רשאית לבצע רכישות למטרות סיוע הומניטרי אך ורק לאחר שקיבלה את אישורה המפורש של הוועדה לבקשה.

כמו כן, מוצע בהצעת החוק להטיל חובה על הממשלה לדווח לוועדה על היקף הסיוע, לרבות סכומיו, אופן השימוש בו, רשימת הפריטים המועברים במסגרתו ודרכי הפיקוח עליו, וזאת באופן שיאפשר פיקוח רציף, מעמיק ושקוף. אישור הצעת החוק יתרום להגברת אמון הציבור במוסדות המדינה ובתהליכי קבלת ההחלטות ושמירה על ביטחון המדינה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ז בטבת התשפ"ה (27.01.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אריאל קלנר

פ/5599/25

הצעת חוק סמכויות להתמודדות עם כלי טיס בלתי מאויש, התשפ"ה–2025

הגדרות

1. בחוק זה –

"אדם מוסמך" – אדם המוסמך להפעלת סמכויות בהתאם לסעיף 2(ד);

"אזור אסור לטיסה" – אזור במרחב הפיקוח התעופתי של ישראל שהמנהל הורה לגביו, בתוקף סמכותו לפי סעיף 82(א)(8) או 92(א)(3) לחוק הטיס כי הוא מוגבל או אסור לטיסה או שיחידת נת"א שהורשתה לכך לפי סעיף 82(ה) או 92(ב) לחוק הטיס הורתה לגביו כי הוא מוגבל או אסור לטיסה;

"אמצעי הפעלה" – רכיבים וקישורי תקשורת המשמשים לתכנון טיסת הכטב"ם או לשליטה בו במהלך ביצועה;

"גוף ביטחוני" – כל אחד מאלה:

(1) משטרת ישראל;

(2) שירות בתי הסוהר;

(3) הרשות להגנה על עדים;

"גורם מוסמך בגוף ביטחוני" –

(1) לעניין משטרת ישראל – ראש אגף המבצעים;

(2) לעניין שירות בתי הסוהר – ראש אגף המבצעים;

(3) לעניין הרשות להגנה על עדים – ראש אגף אבטחה;

"גילוי" – היכולת לקבוע את מיקום הכטב"ם או את מיקום אמצעי הפעלה שלו;

"זיהוי" – היכולת לקבוע לגבי כטב"ם שהתגלה, כי מדובר בכטב"ם מסוים באמצעות נתוני הזיהוי;

"חוק האזנת סתר" – חוק האזנת סתר, התשל"ט-1979¹;

"חוק הגנת הפרטיות" – חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981²;

"חוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים" – חוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998³;

"חוק הטיס" – חוק הטיס, התשע"א-2011⁴;

"חוק המחשבים" – חוק המחשבים, התשנ"ה-1995⁵;

"חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור" – חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה-2005⁶;

"יחידת נת"א" – כהגדרתה בחוק הטיס;

"כטב"ם" – כלי טיס, המופעל באמצעות אמצעי הפעלה ללא אפשרות של התערבות אנושית ישירה בהפעלתו מתוך כלי הטיס או על גביו ושאינו יכולת נשיאה של אדם, וכל רכיב אחר המחובר אל הכטב"ם, או מותקן על גביו;

"כלי טיס" – כלי או מיתקן, שביכולתו להיתמך באטמוספירה מתגובות האוויר שאינן תגובות האוויר במגעו עם פני כדור הארץ;

"המנהל" – כהגדרתו בחוק הטיס;

"מערכת כטב"ם" – כטב"ם והרכיבים השונים המשויכים אליו לתכנון טיסתו או לביצועה ובכלל זה, אמצעי ההפעלה שלו;

"מערכת ניידת" – מערכת המוצבת מחוץ למתקנים קבועים;

"מפעיל" – מי שמטיס כטב"ם באמצעות ההגאים או בעזרת אמצעי ההפעלה;

"נתוני זיהוי" – נתונים המאפשרים זיהוי של כטב"ם ובכלל זאת היצרן, הדגם, סוגו, בעליו, מספר הרישיון של בעליו, מספר הרישום של הכטב"ם, מספרו הסידורי או מאפיינים אחרים המאפשרים את זיהויו;

"נתוני טלמטריה" – נתוני מיקום וגובה טיסה, נתוני זיהוי ונתונים נוספים אודות מצבו הטכני של הכטב"ם, ובכלל זה מהירות הכטב"ם, כיוון הטיסה, כיוון מצלמת הכטב"ם המותקנת על גבי הכטב"ם או המחוברת אליו, נקודות ציון מיקום שהוגדרו לכטב"ם, מצב סוללה,

¹ ס"ח התשל"ט, עמ' 118.

² ס"ח התשמ"א, עמ' 128.

³ ס"ח התשנ"ח, עמ' 348.

⁴ ס"ח התשע"א, עמ' 830.

⁵ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

⁶ ס"ח התשס"ה, עמ' 758.

מצב מנועים; לרבות נתונים המעידים על נתוני מיקום;

"נתוני מיקום" – נתונים על אודות מיקומו של כטב"ם או של אמצעי הפעלה;
"פקודת סדר הדין הפלילי" – פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח
חדש], התשכ"ט–1969.

שימוש בסמכויות – 2. עקרונות
(א) השימוש בסמכויות לפי חוק זה יהא לשם מניעת הסכנה הנשקפת לשלום הציבור או לביטחונו או לביטחון המדינה, וייעשה באופן שאין בו כדי לפגוע בפרטיותו של אדם או בזכויות אחרות במידה העולה על הנדרש לצורך מניעת הסכנה.

(ב) לא ייעשה שימוש בסמכות לפי חוק זה אם ניתן למנוע את הסכנה תוך שימוש בסמכות אחרת לפי חוק זה או באמצעי אחר שפגיעתם פחותה.

(ג) גורם מוסמך בגוף ביטחוני יקבע נהלים פנימיים לעניין הפעלת סמכויות לפי חוק זה.

(ד) גוף ביטחוני יקבע בנהליו הפנימיים את זהות האדם המוסמך להפעלת הסמכויות לפי חוק זה.

(ה) הגורמים המוסמכים בגופים ביטחוניים יקבעו בנהל כללים לתיאום בין גופי הביטחון, להפעלת הסמכויות לפי חוק זה.

גילוי או זיהוי מערכת כטב"ם – 3.
(א) לשם שמירה על שלום הציבור או על ביטחונו, רשאית משטרת ישראל לפעול לקליטה ממערכת כטב"ם של נתוני טלמטריה של מערכת כטב"ם, לרבות באמצעות קליטת התקשורת שבין הכטב"ם לבין אמצעי ההפעלה, באמצעות מכשיר, בזמן אמת ובאמצעות התקשורת או התחברות עם מערכת כטב"ם או על ידי הפעלתה, לצורך קבלת נתונים כאמור וזאת לשם גילוי או זיהוי מערכת כטב"ם.

(ב) נקלט מידע לפי סעיף קטן (א), והתברר כי המידע שנקלט מקורו לא במערכת כטב"ם, או שהמידע אינו נתוני טלמטריה של מערכת כטב"ם, תופסק קליטת המידע, לא ייעשה שימוש במידע שהתקבל והוא יימחק לאלתר ולא יופעלו סמכויות לפי סעיף 4.

(ג) אין באמור בסעיף זה, כדי לגרוע מחוקיות הפעלתן של מערכות לגילוי או זיהוי בהתאם להוראות לפי חוק הטיס, או של מערכות שאינן כוללות קליטת נתוני טלמטריה.

הגנה על שלום הציבור ועל ביטחונו – 4.
(א) סבר שוטר מוסמך כי כטב"ם עומד להיות מוטס באופן שעלול לסכן את שלום הציבור או את ביטחונו, רשאי הוא לשם מניעת הסכנה, לתת הוראה למפעיל הכטב"ם הדרושה למניעת הסכנה.

⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

(ב) סבר שוטר מוסמך או עובד הרשות להגנה על עדים מוסמך כי כטב"ם מוטס באופן שעלול לסכן ממשית את שלום הציבור או את ביטחונו, רשאי הוא, מבלי לגרוע מהסמכות המפורטת בסעיף קטן (א), לפעול באחד מאלה לשם מניעת הסכנה, ואף להשתמש בכוח סביר לשם כך:

(1) להגביל, לחסום או לשבש אותות בתדרים, בפעולה שאין בה משום הפעולות המנויות בפסקה (2);

(2) לבצע פעולות התערבות במערכת הכטב"ם, החיוניות לצורך סיכול פעילותה, או לצורך חסות כטב"ם ממסלולו, אף ללא ידיעת המפעיל; לעניין פסקה זו, "פעולות התערבות במערכת הכטב"ם" – לרבות חדירה למערכת כטב"ם באמצעות התקשרות או התחברות עם מערכת כטב"ם או באמצעות הפעלתה, או בדרך של קליטת התקשורת שבין כטב"ם לבין אמצעי ההפעלה באמצעות מכשיר, בזמן אמת, לשם ביצוע פעולות מחיקה, שינוי או שיבוש של חומר מחשב או הפרעה לשימוש בו;

(3) לתפוס את הכטב"ם ואת אמצעי ההפעלה;

(4) הופעלו הסמכויות המפורטות בפסקאות (1), (2) ו-(3), ונמשכה הסכנה כאמור, או שלא התאפשר בנסיבות העניין לפעול למניעתה בדרכים המנויות בפסקאות אלה, רשאי השוטר המוסמך או עובד הרשות להגנה על עדים מוסמך, לפי העניין, לפגוע במערכת הכטב"ם או להשמידה.

(ג) פעולות כמפורט בסעיף קטן (ב) יבוצעו באישור אדם שקבע הגורם המוסמך בנהלים הפנימיים של גוף הביטחון.

(א) על כטב"ם ועל אמצעי הפעלה שנתפסו מכוח סעיף 4(ב)(3), יחולו הוראות אלה:

5. הוראות לעניין שחרור כטב"ם שנתפס

(1) הכטב"ם ואמצעי ההפעלה שנתפסו, יוחזרו למי שנתפסו ממנו, בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ-24 שעות מעת שנתפסו, או עד להחלטת הקצין המוסמך לפי פסקה (2);

(2) הקצין המוסמך רשאי להאריך את תוקפה של התפיסה, בשלושים יום לכל היותר, ובלבד שנדרש להאריך את תוקפה של התפיסה לשם מניעת הסכנה כאמור בסעיף 4(ב), ולאחר שניתנה למי שעלול להיפגע הזדמנות לטעון טענותיו לפי פסקה (4);

(3) הקצין המוסמך ישיב את הכטב"ם ואת אמצעי ההפעלה שנתפסו לבעלים או למי שנתפסו ממנו, בהקדם האפשרי, ולא יאוחר

מתום תקופת ההארכה כאמור בפסקה (2); בתקופה האמורה רשאי הקצין המוסמך לפנות לבית משפט השלום בבקשה שיורה מה לעשות במכשיר שנתפס כדי למנוע את הסכנה כאמור בסעיף 4(ב);

(4) הארכת התפיסה לפי פסקה (2), תיעשה לאחר שנתן הקצין המוסמך, למי שעלול להיפגע מהארכת התפיסה, הזדמנות לטעון טענותיו לפניו, והודיע לו כי באפשרותו לטעון את טענותיו לפני הקצין המוסמך.

(ב) התקיימו התנאים להפעלת הסמכות לפי סעיף 9, ונתפסו הכטב"ם ואמצעי הפעלה, לפי סעיף 4(ב)(3) ונמצא כי קיים חשד סביר לביצוע עבירה, יחולו בעניינו של התפוס הוראות הפרק הרביעי לפקודת סדר הדין הפלילי בשינויים המחויבים.

(א) בסעיף זה, "אזור אסור לטיסה לצרכי גוף ביטחוני" – אזור אסור לטיסה כהגדרתו בחוק הטיס, בעניינו נקבע כי הטיסה באזור זה עשויה להוות סכנה למימוש ייעודו של הגוף הביטחוני ותפקידו על פי דין; אזור ייקבע כאזור כאמור על ידי הגורם הקובע בגוף הביטחוני.

(ב) סבר שוטר מוסמך כי כטב"ם נכנס או עומד להיכנס לאזור אסור לטיסה, רשאי הוא להפעיל בעניינו את הסמכויות המפורטות בסעיף 4(א) ו-4(ב)(1).

(ג) גוף ביטחוני רשאי, לצורך הגנה על אזור אסור לטיסה לצרכי אותו גוף ביטחוני כמוגדר בסעיף קטן (א), לפעול לקליטת נתוני טלמטריה של מערכת כטב"ם, למעט תוכן, לרבות באמצעות קליטת התקשורת שבין הכטב"ם לבין אמצעי הפעלה, באמצעות מכשיר, ובאמצעות התקשרות או התחברות עם מערכת כטב"ם או על ידי הפעלתה, לצורך קבלת נתונים כאמור וזאת לשם גילוי או זיחוי מערכת כטב"ם.

(ד) סבר שוטר מוסמך או סוהר מוסמך, כי כטב"ם נכנס או עומד להיכנס לאחד מהאזורים האסורים לטיסה לצרכי הגוף הביטחוני אליו הוא משתייך או שאותו הוא מאבטח, כמוגדר בסעיף קטן (א), רשאי הוא להפעיל בעניינו את הפעולות המפורטות בסעיף 4; שוטר רשאי להפעיל סמכויות כאמור לעיל גם באזור האסור לטיסה לצרכי גוף ביטחוני אחר.

(א) מפקד מחוז במשטרה, או קצין בכיר שהוסמך על ידו (בחוק זה – הקצין המוסמך), רשאי, ככל הניתן בהתייעצות עם המנהל, להורות על אזור מוגדר במרחב הפיקוח התעופתי של ישראל בתור אזור אסור לטיסת כטב"ם (להלן – האזור האסור) למשך תקופה שלא תעלה על 72 שעות, אם שוכנע כי הדבר נדרש בשל קיומו של אחד מאלה:

(1) חשש ממשי שבאותו אזור מתבצעת, או עלולה להתבצע, בטווח

מניעת טיסת
6. כטב"ם באזור אסור לטיסה

7. אזור שנאסר לטיסת כטב"ם על ידי משטרת ישראל

הזמן המייד, פעילות המסכנת את ביטחון הציבור באמצעות כטב"ם, ובכלל זה פעילות חבלנית עוינת, פעילות פלילית חמורה, או פעילות אחרת המסכנת את ביטחון הציבור;

(2) פעילות מבצעית של המשטרה שמתבצעת או שצפויה להתבצע בטווח הזמן המייד ושהטסת כטב"ם בעת התרחשותה עלולה לסכל או לסכן את הפעילות, את המשתתפים בה או את הציבור.

(ב) הוראה כאמור בסעיף קטן (א) תינתן לאחר שמשקלה הפגיעה הנגזרת באינטרסים ציבוריים חיוניים אחרים.

(ג) הוראה כאמור בסעיף קטן (א) תימסר בידי משטרת ישראל לרשות שדות התעופה באופן מידי לצורך פרסומה בפרסומי המידע התעופתי של ישראל.

(ד) הורתה משטרת ישראל לרשות שדות התעופה לפרסם את האזור האסור, יפרסם הגורם המוסמך ברשות התעופה האזרחית את ההוראה בפרסומי המידע התעופתי של ישראל.

(ה) נמשך הצורך בסגירת האזור האסור מהטעמים האמורים בסעיף קטן (א) מעבר ל-72 שעות, רשאי הקצין המוסמך להאריך את תקופת סגירת האזור האסור עד לתקופה של שבוע, באישור המפקח הכללי של משטרת ישראל (להלן – התקופה המרבית).

(ו) הסתיימה התקופה המרבית, רשאי המנהל להורות על הארכת תקופת סגירת האזור האסור, מכוח הסמכויות המוקנות לו בהתאם לסעיף 82 לחוק הטיס.

(ז) ממשקי העבודה בין משטרת ישראל והמנהל, וסוג התנאים וההגבלות שיחולו על האזור האסור, ייקבעו בנהלים שיוסכמו בין משטרת ישראל לבין המנהל.

(ח) הוכרז אזור כאזור אסור לפי סעיף קטן (א), רשאי שוטר לבצע בו את הפעולות המפורטות בסעיף 4.

(א) גוף ביטחוני רשאי, לצורך הגנה על מתקניו, בסיסיו או אתרים אחרים שהוא אחראי על אבטחתם מכוח חוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים (להלן – מתקניו של גוף ביטחוני) לפעול לקליטת נתוני טלמטריה של מערכת כטב"ם, לצורך גילוי או זיהוי מערכת הכטב"ם, כאמור בסעיף 3.

(ב) סבר שוטר מוסמך או סוהר מוסמך, כי כטב"ם מוטס או עומד להיות מוטס ברום מתקן של הגוף הביטחוני ובקרבתו רשאי הוא לפעול באחת מהדרכים המנויות בסעיף 4; לעניין סעיף קטן זה –

"בקרבה" – במרחק של 500 מטרים מן הגדר ההיקפית של מתקן הגוף

8. אבטחת מתקנים ופעילות של גוף ביטחוני

הביטחוני;

"ברום" – עד לגובה של 200 מטרים מעל פני השטח או מעל גג המתקן, לפי הגבוה מביניהם.

(ג) לצורך אבטחת פעילותו או לצורך משימה המוטלת עליו על פי כל דין, מחוץ למתקניו, גוף ביטחוני רשאי לפעול באחת מהדרכים המנויות בסעיף 4, ובלבד שהשתכנע הגורם שהוסמך לכך באותו הגוף כי כטב"ם המוטס בקרבת אתר הפעילות או הכוח המבצע את המשימה עשוי לפגוע בביצוע הפעילות או המשימה, או לסכן את חברי הכוח האמור – בין אם באותה עת ובין אם במועד מאוחר יותר.

9. מניעת עבירה פלילית (א) בסעיף זה, "עבירה" – למעט עבירת חטא, ועבירה של הטסה באזור האסור לטיסה.

(ב) היה לשוטר מוסמך חשד סביר כי מתבצעת עבירה, וכי כטב"ם משמש לביצוע העבירה או כאמצעי לביצועה רשאי הוא לפעול בדרכים המנויות בסעיף 4(א) ו-4(ב)(1) עד (3) לשם הפסקת ביצוע העבירה; הייתה העבירה עבירת פשע, רשאי הוא לפעול גם בדרכים המנויות בסעיף 4(ב)(4), לשם הפסקת ביצוע העבירה, ובלבד שהאמצעי שיינקט הוא אמצעי חיוני הדרוש לשם הפסקת ביצוע העבירה.

(ג) השימוש בסמכויות לפי סעיף זה יהא לשם מניעת סכנה, פגיעה או הפרעה לשלום הציבור או לביטחונו.

10. אישור אמצעים (א) האמצעים לביצוע הפעולות המפורטות בסעיף 4, יאושרו על ידי גורם מוסמך בגוף ביטחוני.

(ב) הצבת מערכת ניידת במיקום מסוים תיעשה בכפוף לאישורו של הגורם המוסמך.

(ג) הפעלת האמצעים לביצוע הפעולות המפורטות בסעיף 4, תיעשה בכפוף להוראות פקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], התשל"ב-1972.⁸

11. תיעוד שוטר מוסמך, סוהר מוסמך ועובד הרשות להגנה על עדים מוסמך יתעדו בכתב פעולות שביצעו לפי סעיף 4(ב).

12. הוראות לעניין מידע. (א) המידע שנאגר במערכות גוף ביטחוני כתוצאה מהפעלת הסמכויות על פי חוק זה, יישמר במערכות הגוף הביטחוני בהתאם להוראות אלה: המתקבל ממערכת כטב"ם

(1) בדרך שתבטיח הגנה ברמה גבוהה מפני דליפת מידע מהמאגר, גישה לא מורשית או חדירה אליו, וכן מפני העברה, חשיפה, מחיקה,

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 25, עמ' 506.

שימוש, שינוי או העתקה בלא רשות כדין;

(2) בדרך שתמנע שימוש בו בניגוד להוראות לפי סעיף זה;

(3) בדרך שתבטיח הגנה על פרטיותו של מי שהמידע כאמור מתייחס אליו.

(ב) פעולות המבוצעות במידע יתועדו באופן שיאפשר פיקוח ובקרה על אופן השימוש במידע ועל זהות המשתמשים בו.

(ג) מידע שנאגר במערכות המשטרה יישמר לפרק זמן שלא יעלה על שנתיים, ואולם בחלוף שישה חודשים לכל היותר, יופרד מידע כאמור ממידע אחר שנאגר במערכת ויחולו לגבי השימוש בו הוראות סעיף קטן (ה).

(ד) משטרת ישראל רשאית לעשות שימוש במידע שנאגר במערכת לאחת מהמטרות הבאות:

(1) הצלת חיי אדם או הגנה עליהם;

(2) גילוי עבירות, חקירתן או מניעתן, וכן לשם הליך פלילי בעניין עבירה כאמור;

(3) גילוי עבריינים והעמדתם לדין;

(4) חילוט רכוש על פי דין;

(5) חקירת דפוסים של ביצוע עבירות כאמור בסעיף קטן זה;

(6) מחקר בקשר למטרות האמורות בפסקאות (1) עד (5), ובלבד שאינו כולל פרטים מזהים.

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד), שימוש במידע שהופרד לפי הוראת סעיף קטן (ג) ייעשה רק אם קצין משטרה בכיר נתן אישור לכך, ולשם השגת מטרה מהמטרות המנויות בסעיף קטן (ד) בהתייחס לעבירות פשע בלבד.

(ו) מידע שנדרש לצורכי חקירה יישמר בהתאם להסדרים החלים על שמירת חומרי חקירה ואין בהוראות החוק כדי לגרוע מההוראות לפי כל דין לעניין החזקה, שמירה, עיון בחומר חקירה, בחומר מודיעין שנאסף או נרשם בידי רשות מודיעין כהגדרתה בסעיף האמור, או בראיות המוגשות, במסגרת ההליך הפלילי לבית המשפט.

(ז) הוראות נוספות לעניין שמירת המידע ייקבעו בנהלי הגוף הביטחוני.

הוראות כלליות 13. קליטת התקשורת שבין כטב"ם לבין אמצעי הפעלה לתכלית של גילוי או זיהוי כטב"ם לפי חוק זה לא תיחשב להאזנת סתר לפי חוק האזנת סתר, התקשורת או התחברות עם מערכת כטב"ם או הפעלתה לשם קבלת נתונים לפי חוק זה לא תיחשב לחדירה לחומר מחשב לפי חוק המחשבים, להאזנת

סתר לפי חוק האזנת סתר, לחיפוש לפי סעיף 23א לפקודת סדר הדין הפלילי, או לחיפוש סמוי, ופעולות התערבות במערכת כטב"ם לפי חוק זה לא ייחשבו פעולות אסורות בתוכנה לפי סעיפים 6(א)(1) ו-2 לחוק המחשבים.

14. דיווח (א) מפכ"ל המשטרה, נציב בתי הסוהר וראש הרשות להגנה על עדים, ידווחו, אחת לשנה, לשר לביטחון לאומי, ליועץ המשפטי לממשלה ולוועדה לביטחון לאומי של הכנסת על כלל הפעולות שבוצעו לפי סעיף 4(ב)(1) עד 4(4), על ידי גורם בגוף עליו הוא אמון.

(ב) בשנה הראשונה מיום תחילתו של חוק זה, יועברו דיווחים כאמור בסעיף קטן (א) אחת לשישה חודשים.

15. שמירת דינים אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהסמכויות הנתונות לגוף ביטחוני לפי כל דין.

16. ביצוע ותקנות שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, בהסכמת השר לביטחון לאומי ובאישור הוועדה לביטחון לאומי של הכנסת, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

דברי הסבר

המלחמה הנוכחית מציבה את העורף מול איום הכטב"מים (כלי טיס בלתי מאוישים) והרחפנים המתאבדים שמטילים חומרי נפץ. הם מגיעים מחיזבאללה בצפון, מעזה בדרום, מהשומרון ואפילו מאיראן, וגורמים נזקים משמעותיים למבנים ולבני אדם. מהירותם איטית ומסלול מעופם נמוך ולכן מערכות ההגנה האוויריות של ישראל לא מצליחות ליירט את כולם. הכטב"מים, בהם נעשה שימוש תכוף מתחילת מלחמת חרבות ברזל מהווים איום על אזרחים ועל כוחות צה"ל ומתקניו כאחד. השימוש בהם על ידי חיזבאללה כבר הסב נזקים בנפש וברכוש, ועלול לגרום בעתיד לעיכובים משמעותיים בתמרון התקפי.

עלויות הייצור של הכטב"מים נמוכה מאוד (בסכום של מאות דולרים ליחידה) ולכן הם נפוצים מאוד בעולם. הכטב"מים הזעירים נפוצים בהיקף של מיליוני כטב"מים, ומיוצרים בהיקף של מאות אלפי יחידות לתודש, ולמעשה כל אחד יכול לרכוש אותם בכל מקום. כטב"מים זעירים מונעים באמצעות מצבר חשמלי וניתן להפעיל אותם מיידית מהאפליקציה מהטלפון הנייד או הטאבלט. מעבר לחיותו זול, הכטב"ם הוא גם נשק מדויק וקטלני המשמש, בין היתר, לתקיפה שמסוגלת ומיועדת לגרימת הרג ונזק, מסכנת את החיילים והאמל"ח ובכלל מסכנת את כל מי שמצויים בקרבת אזורי הלחימה.

כטב"מים זעירים אף משמשים כיום את ארגוני הפשע ואת ארגוני הטרור – בשל יכולתם להתקרב ליעד שרוצים לחסל או ליעד התקיפה ללא כל צורך להסתכן בזיהוי ולעיתים גם בפגיעה של התוקף. כך, ניתן לשלוח מכל מקום כטב"ם זעיר ליעד, ולאחר שזיהה את המטרה (נייחת או ניידת), הכטב"ם מתנפץ עליהם עם הרימון שהוא נושא. השימוש בכטב"ם על ידי ארגוני טרור מכוון במטרה לפגוע בכמה שיותר אנשים, חיסול קצינים בכירים או מנהיגים. ארגוני הטרור יהיו בדרך כלל מאומנים יותר בהפעלת כטב"ם, ובכלל זה ישתמשו בכטב"מים יקרים ומשוכללים יותר מבחינת הטווחים ויכולת תקיפה של המטרה באמצעות ראש קרב כבד יותר.

לפיכך, מוצע כי לשם הגנה על שלום הציבור וביטחונו ולשם הגנה על ביטחון המדינה, משטרת ישראל תוכל לפעול לקליטה ממערכת כטב"ם, לרבות באמצעות קליטת התקשורת שבין הכטב"ם לבין אמצעי ההפעלה. כמו כן, מוצע לאפשר לשוטר שהוסמך לכך לתת כל הוראה הדרושה למניעת הסכנה. יתרה מזאת, במקרים של סכנה ממשית לשלום הציבור או ביטחונו, מוצע גם להקנות סמכויות לשוטר או לעובד הרשות להגנה על עדים מוסמכים, להגביל, לחסום או לשבש אותות תדרים או לבצע פעולות

התערבות במערכת הכטב"ם לרבות, תפיסה שלו ושל אמצעי ההפעלה או חדירה למערכת שלו לצורך הסטתו אף ללא ידיעת המפעיל.

עוד מוצע לאפשר את הפעלתן של הסמכויות כאמור על ידי שוטר או סוהר מוסמכים בעת כניסה של כטב"ם לאזור אסור לטיסה או בעת חשד לכך, קרי אזור שהכניסה אליו תהווה סכנה למימוש ייעודו של הגוף הביטחוני ותפקידיו על פי דין וייקבע על ידי הגורם הקובע באותו גוף ביטחוני. כאשר שוטר ראשי להפעיל סמכויות אלו גם באזור שאסור לטיסה לצרכי גוף ביטחוני אחר. כמו כן, שוטר או סוהר מוסמכים, יכולים להפעיל סמכויות כאמור גם בעת הטסה או חשד להטסה של כטב"ם מעל מתקנים או אתרים שעליהם אחראי הגוף הביטחוני. מעבר לכך, הפעלת הסמכויות מתאפשרת גם לגוף ביטחוני לצורך אבטחת פעילות או לצורך משימה המוטלת עליו לפי דין, מחוץ למתקניו.

עוד מוצע, לקבוע נוהל מסודר לעניין הטיפול במידע שהתקבל ממערכת כטב"ם, הטיפול בכטב"ם שנתפס ואופן השחרור שלו, ובכלל זה לעניין חובת התייעוד בעת הפעלת הסמכויות כאמור. בנוסף, מוצע לקבוע חובת דיווח שנתית מטעם מפכ"ל המשטרה, נציב בתי הסוהר וראש הרשות להגנה על עדים לשר לביטחון לאומי, ליועץ המשפטי לממשלה ולוועדה לביטחון לאומי של הכנסת על כלל הפעולות שבוצעו במסגרת הפעלת הסמכויות על ידי גורם בגוף עליו הוא אמון, כאשר בשנה הראשונה הדיווח יהיה חצי שנתי.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשירים וחמש על ידי חבר הכנסת צביקה פוגל וקבוצת חברי הכנסת (פ/5082/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י' באדר התשפ"ה (10.03.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת יצחק קרויזר
צביקה פוגל
איתמר בן גביר

5503/25/פ

הצעת חוק חובת פרסום שמותיהם של אסירים ביטחוניים ששוחררו ממאסר, התשפ"ה-2025

1. מטרה
מטרתו של חוק זה היא להגן על הציבור מפני אסירים ביטחוניים ששוחררו ממאסר או ממעצר, באמצעות פרסום שמותיהם ותמונותיהם.
2. הגדרות
בחוק זה –
"אסיר ביטחוני" – אחד מאלה:

(1) מי שמתקיים לגביו תנאי מהתנאים המפורטים בפסקאות (1) עד (4) בסעיף 2ג68(א) לפקודת בתי הסוהר;

(2) מי שמנוי בפסקאות (2), (5) או (6) בהגדרה "פעיל טרור" בחוק להקפאת כספים ששילמה הרשות הפלסטינית בזיקה לטרור מהכספים המועברים אליה מממשלת ישראל, התשע"ח-2018¹, ואינו אזרח ישראלי;

"הנציב" – נציב בתי הסוהר כהגדרתו בפקודת בתי הסוהר;

"פקודת בתי הסוהר" – פקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971²;

"השר" – השר לביטחון לאומי.

3. פרסום (א) השר יפרסם באתר האינטרנט של המשרד לביטחון לאומי את שמו ותמונתו של אסיר ביטחוני ששוחרר מבית הסוהר, ולעניין אסיר ביטחוני ששוחרר ממאסר – אף את העבירות שבהן הורשע.

¹ ס"ח התשע"ח, עמ' 732.
² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 21, עמ' 459.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הנציב רשאי להורות, בהתאם לכללים שיקבע בפקודות נציבות בתי הסוהר, כי לא יפורסם שם או תמונה של אסיר ביטחוני מסוים ששוחרר או את העבירות שבחן הורשע, ובלבד ששוכנע כי שחרורו אינו מהווה סכנה לציבור.

- תחולה 4. חוראות חוק זה יחולו על כל אסיר ביטחוני ששוחרר ממאסר או מעצר בתקופה שמיום ד' בטבת התש"ף (1 בינואר 2020).
- ביצוע ותקנות 5. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

דברי הסבר

מטרת הצעת חוק זו היא להגן על הציבור מפני אסירים ביטחוניים ששוחררו ממאסר, ממעצר מינהלי, או מהחזקה מכוח צו כליאה או הוראת כליאה זמנית. ברי כי מסוכנותם של אסירים אלה לציבור ידועה וברורה, ויש ליידע בשחרורם את הציבור, באמצעות פרסום שמותיהם ותמונותיהם, ולעניין האסירים הביטחוניים ששוחררו ממאסר אף העבירות שבגינן ריצו את המאסר, באתר המשרד לביטחון לאומי.

בצד זאת, מוצע להסמיך את נציב בתי הסוהר להורות כי לא יהיה פרסום כאמור, לפי כללים שקבע בפקודות נציבות בתי הסוהר.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ב בשבט התשפ"ה (10.02.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת פנינה תמנו

5211/25/פ

הצעת חוק המאבק בטרור (תיקון – העלאת רף ענישה לנותני שירות או מידע לארגוני טרור או מדינות אויב המממנות פעילויות טרור), התשפ"ה–2024

1. החלפת סעיף 23 בחוק המאבק בטרור, התשע"ו–2016¹, במקום סעיף 23 יבוא:

"מתן שירות או 23. (א) הנותן לארגון טרור שירות או המעמיד לעמדת אמצעים לרשותו אמצעים או מידע, ויש במתן השירות או לארגון טרור או למדינה תומכת טרור

אם כן הוכיח שלא היה מודע לכך שהארגון הוא ארגון טרור.

(ב) הנותן שירות למדינת אויב המממנת מאבק מזוין נגד מדינת ישראל או פעילות טרור נגד מדינת ישראל ואזרחיה (בסעיף קטן זה – מימון טרור), או המעמיד לרשותה אמצעים או מידע, ויש במתן השירות או בהעמדת האמצעים או המידע כדי לסייע למימון הטרור או לקדמו, דינו – מאסר עשר שנים, אלא אם כן הוכיח שלא היה מודע לכך שהמדינה עוסקת במימון טרור.

(ג) בסעיף זה, "היה מודע" – לרבות חשד ונמנע מלברר."

דברי הסבר

מאז אסון כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) מצויה ישראל במלחמה הקשה בתולדותיה. דווקא בשעה קשה זו, של המדינה, למרבה החרדה, אזרחים ישראלים נמצאו מקיימים קשרים אסורים

¹ ס"ח התשע"ו, עמ' 898.

ופעולות ריגול העולות לכדי בגידה במדינה, עם ראש ציר הרשע, איראן, ושלוחותיה בארגוני הטרור. מטרת הצעת חוק זו היא לוודא כי בעוד איראן ממשיכה להשקיע מאמצים רבים לגייס סוכנים ישראלים, מדינת ישראל תעניש באופן המתאים את כל מי שמסייע, נותן שירות, אמצעים או מידע לארגון טרור או מדינת אויב המממנת מאבק מזוין כנגד מדינת ישראל או פעילויות טרור כנגד מדינת ישראל או אזרחים ישראלים. לכן, לפי הצעת חוק זו עונשו של מי שמבצע עבירות אלו יוכפל מחמש שנות מאסר, שהוא עונש לא מספק, לא מרתיע ואשר לא מגלם את חומרת המעשה, לעשר שנות מאסר.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
ותונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ו בכסלו התשפ"ה (16.12.2024)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת מישל בוסקילה

5262/25/פ

הצעת חוק פיצול תפקיד היועץ המשפטי לממשלה, התשפ"ה-2024

- מטרה
מטרתו של חוק זה היא לפצל את תפקיד היועץ המשפטי לממשלה ולהסמיך גורם שיהיה מופקד על אכיפת החוק הפלילי כלפי חברי הממשלה וחברי הכנסת, במקום היועץ המשפטי לממשלה.
- סמכות קבלת החלטה
הסמכות להחליט בדבר פתיחה בחקירה או העמדה לדין בחליף פלילי כנגד ראש ממשלה, שר או חבר כנסת תהיה נתונה לפרקליט המדינה, והחלטתו בעניינים אלה טעונה אישור של ועדת הבכירים כאמור בסעיף 3.
- הרכב ועדת הבכירים ומינויה
ועדת הבכירים תמנה שלושה חברים כמפורט להלן, והחלטותיה יתקבלו ברוב דעות:
 - שופט בית משפט עליון בדימוס שימנה נשיא בית המשפט העליון;
 - יועץ משפטי לממשלה לשעבר שימונה על ידי שר המשפטים;
 - סינגור מהמגזר הפרטי שימונה על ידי הסינגור הארצי הראשית.
- תקופת מינוי ועדת הבכירים
ועדת הבכירים תמונה תוך 60 ימים מיום חקיקת חוק זה.

דברי הסבר

היועץ המשפטי לממשלה מכהן כעורך דינה של הממשלה, ומשכך מסייע לה מבחינה משפטית להגשים את מדיניותה ויעדיה במסגרת גבולות הדין. תפקיד היועץ המשפטי לממשלה מחייב שיתוף פעולה הדוק ויומיומי עם הממשלה ושריה, להם הוא מייעץ ואותם הוא מייצג בערכאות. במקביל, בתפקידו כראש התביעה הכללית, היועץ המשפטי לממשלה נדרש לקבל החלטות בשלבים של פתיחה בחקירה והגשת כתבי אישום נגד שרים וראשי ממשלה, עמם יש לו היכרות קרובה וקשרי עבודה. זאת, על אף שבכובעו של היועץ המשפטי לממשלה כתובע כללי מוטב שתהא מידה מרבית של אובייקטיביות וריחוק מהאנשים שגורלם נקבע בהחלטותיו. זאת ועוד, ריחוק ואובייקטיביות תורמים גם להגברת אמון הציבור בהחלטות היועץ המשפטי לממשלה ולמראית פני הצדק.

במצב כזה, יכולתו של היועץ המשפטי לממשלה להמשיך ולשמש כיועץ משפטי לשרי הממשלה, מבלי

לפגוע בשיתוף הפעולה ובקשרי העבודה הרצופים הנדרשים אינה מיטבית, היא יכולה לייצר מתח לא רצוי בין היועץ המשפטי לממשלה לבין חברי הממשלה, ובמקרים מסוימים עבודת הממשלה עלולה להיפגע באופן משמעותי. מצב דברים כאמור, מטיל ספק גם באמון הציבור בהכרעות היועץ המשפטי לממשלה בפרט, ובאמונו של הציבור במערכת המשפט הפלילית בכלל.

נוכח זאת, מוצע לקדם הפרדה בין "כובעיו" השונים של היועץ המשפטי לממשלה, והעברת הסמכות לקבלת החלטה בנוגע לפתיחה בחקירה או החלטה בדבר העמדה לדין של ראש הממשלה, שרים וחברי כנסת לפרקליט המדינה, בכפוף לאישור ועדה בת שלושה חברים: שופט בית משפט עליון בדימוס שימונה על ידי נשיא בית המשפט העליון, יועץ משפטי לממשלה לשעבר שימונה על ידי שר המשפטים וסגור פרטי שימונה על ידי הסינגור הציבורי הארצי.

העברת סמכות זו לצד קביעת תנאי של אישור הוועדה להחלטה בדבר חקירה או העמדה לדין של גורמים אלה, תביא לפתרון בעיית ניגוד העניינים המוסדי והמובנה ותגביר את אמון הציבור בתהליך.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ב בכסלו התשפ"ה (23.12.2024)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת חנוך דב מלביצקי

פ/25/877

הצעת חוק התובע הכללי, התשפ"ג-2022

1. מטרה
מטרתו של חוק זה היא להפריד בין התביעה הפלילית לבין הייעוץ המשפטי לממשלה.
2. מינוי תובע כללי
שר המשפטים ימנה תובע כללי באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.
3. כשירות
כשיר לכהן כתובע כללי מי שנתקיימו בו כל אלה:
 - (1) הוא אזרח ישראלי;
 - (2) הוא חבר לשכת עורכי הדין;
 - (3) מי שעסק לא פחות מעשר שנים בייצוג צדדים להליכים פליליים, מהן לפחות חמש שנים בישראל.
4. משך כהונה
תובע כללי יכהן תקופת כהונה אחת בלבד בת שבע שנים.
5. ייחוד כהונה
תובע כללי לא יעסוק בכל עבודה זולת תפקידו.
6. ניהול הליכים פליליים
(א) לא ינוהל הליך פלילי מטעם המדינה אלא בידי התובע הכללי או נציגו.
(ב) סמכויות שהיו ליועץ המשפטי לממשלה ערב תחילתו של חוק זה, ושעניינן אחד מאלו, יהיו סמכויותיו של התובע הכללי:
 - (1) אמצעי והליכי חקירה פליליים;
 - (2) הגשת כתב אישום, תיקון כתב אישום, או חזרה מכתב אישום;
 - (3) עיכוב הליכים;
 - (4) כל בקשה או פעולה אחרות הדורשות את הכרעת או אישור היועץ המשפטי לממשלה, ועניינם חקירה או משפט פלילי המתנהלים נגד אדם.
7. ייחוד עיסוק בהליכים פליליים
בכפוף לאמור בסעיף 11, התובע הכללי ונציגו לא ינהלו הליכים משפטיים זולת הליכים פליליים.
8. נציגי התובע הכללי
(א) ואלה נציגי התובע הכללי:

(1) המשנה לתובע הכללי, תובעים מחוזיים ותובעים אחרים מן התביעה הכללית ששר המשפטים קבע את תאריהם בצו שפורסם ברשומות;

(2) מי שהתובע הכללי הסמיכו להיות תובע, דרך כלל, לסוג של משפטים, לבתי משפט מסוימים או למשפט מסוים;

(3) שוטר שנתקיימו בו תנאי הכשירות שקבע שר המשפטים בהתייעצות עם שר הפנים ונתמנה להיות תובע בידי התובע הכללי בהסכמת המפקח הכללי של המשטרה.

(ב) תובע כאמור בסעיף קטן (א)(3) מוסמך לשמש תובע בבתי משפט השלום, בבתי המשפט העירוניים ובסוגי הליכים בבתי משפט אחרים, הכל כפי שיקבע שר המשפטים בהתייעצות עם שר הפנים; אולם רשאי התובע הכללי להורות שהליכים מסוימים ינוהלו בידי תובע אחר.

9. אי תלות בהפעלות סמכויותיו, אין על התובע הכללי מרות זולת מרותו של הדין.
10. אי כפיפות ליועץ המשפטי התובע הכללי ונציגיו לא יפעלו מטעם היועץ המשפטי לממשלה ולא ישאו בתפקיד הכפוף למרותו.
11. התייצבות התובע הכללי ראה התובע הכללי, כי להליך פלוני שלפני בית משפט עשויה להיות השפעה על ניהול הליכים פליליים, רשאי הוא, לפי ראות עיניו, להתייצב באותו הליך ולהשמיע דברו, או להסמיך במיוחד את נציגו לעשות זאת מטעמו.
12. סמכות ייעוץ בתחומי חקיקה פלילית התובע הכללי רשאי להעניק לשר המשפטים או לממשלה ייעוץ בנושאי חקיקה בתחומים הקשורים למשפט הפלילי.
13. שמירת סמכויות היועץ המשפטי לממשלה (א) אין בחוק זה כדי לפגוע בפקודת סדרי הדין (התייצבות היועץ המשפטי לממשלה)[נוסח חדש]¹.
- (ב) אין באמור בסעיף 12 כדי לפגוע בסמכותו של היועץ המשפטי לממשלה להעניק לממשלה ייעוץ בנושאי חקיקה, לרבות חקיקה בתחום המשפט הפלילי.
14. תחילה תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו.
15. הוראות מעבר על אף האמור בסעיפים 6, 7, 8 ו-10, יוכלו מי שהיו תובעים ערב תחילתו של חוק זה להמשיך בתפקידם עד שנתיים מיום תחילתו של חוק זה ובלבד שימלאו את תפקידם זה תוך כפיפות לתובע הכללי.

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 182.

תיקוני חקיקה 16. בכל מקום בו מופיע "היועץ המשפטי לממשלה" בדברי החקיקה הבאים יבוא במקומו "התובע הכללי":

- (1) חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982²;
- (2) חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996³;
- (3) חוק יסוד: הממשלה⁴;
- (4) חוק יסוד: הכנסת⁵;
- (5) חוק יסוד: השפיטה⁶.

דברי הסבר

מטרתו העיקרית של חוק זה היא להבטיח את עצמאותה המוחלטת של התביעה הפלילית כמוסד מעין שיפוטי החף משיקולים מוסדיים זרים. בכך מבקש חוק זה להבטיח אמון מרבי של הציבור במוסד התביעה הפלילית. מכיוון שמוסד היועץ המשפטי לממשלה אמון, מעצם תפקידו, על אינטרסים נוספים על אלה של תביעה פלילית, מבקש חוק זה להפריד בין מוסד היועץ המשפטי לממשלה לבין מוסד התביעה הכללית. עוד מבקש חוק זה להכיר בהתמחות הייחודית הנדרשת מתובע כללי ולקבוע תנאי כשירות בהתאם.

בשלב בו מוגש כתב אישום כנגד נאשם, הנאשם כבר נדרש לתשלום מחירים מאוד משמעותיים. שמו הטוב נפגע, נאמנותו מוטלת בספק באופן המונע ממנו ביצוע תפקידים המחייבים נאמנות גבוהה, הוא נדרש להוצאות כבדות לשם הגנתו המשפטית ובמידה והוא נושא תפקיד ציבורי הוא נדרש לא פעם להפסיק את תפקידו. מודעות ציבורית גדלה והולכת לחובת ניקיון הכפיים של נושאי תפקידים ציבוריים בכל הדרגות, ואף של פרטים הנושאים ונותנים בשוק הפרטי, גורמת לכך שהחלטה על הגשת כתב אישום הופכת יותר ויותר פוגענית בנאשם, עוד בטרם הכריע בית משפט את דינו. כתוצאה מכך גדל והולך הצורך להכיר באופיה השיפוטי המובהק של ההחלטה על הגשת כתב אישום כנגד אדם.

החלטת בית משפט בעניינו של אדם מתאפיינת בפומביות, בהנמקה, בזכות טיעון מקיפה ובזכות ערעור. בשונה ממנה, החלטת תובע להגיש כתב אישום כנגד אדם, מתקבלת מטבע הדברים בינו לבינו, ללא הנמקה רחבה, ללא זכות ערעור ועם זכות טיעון מוגבלת. אופיה זה של ההחלטה על הגשת כתב אישום מחייב להקפיד ביתר שאת על אופיה השיפוטי ועל מראית פניה כהחלטה שיפוטית טהורה.

מדינת ישראל מתברכת מאז הקמתה ועד ימים אלה ביועצים משפטיים לממשלה הממלאים את תפקידם כתובעים כלליים בנאמנות ובמסירות מלאות. מבלי לפגוע בהערכה אישית זו, חובתו של המחוקק להתייחס לניגודי עניינים מוסדיים בין תפקיד היועץ המשפטי לממשלה לבין תפקיד ראש התביעה הכללית. דווקא יועץ משפטי הממלא בנאמנות את חובותיו בשני תפקידים אלה נקלע ביתר שאת

² ס"ח התשמ"ב, עמ' 41.

³ ס"ח התשנ"ו, עמ' 338.

⁴ ס"ח התשס"א, עמ' 158.

⁵ ס"ח התשי"ח, עמ' 69.

⁶ ס"ח התשמ"ד, עמ' 78.

לניגוד עניינים מוסדי זה.

יועץ משפטי לממשלה מהווה חלק מהותי מן הרשות המבצעת. תפקידו הוא לסייע לממשלה הנבחרת להגשים את מטרותיה במסגרת החוק. לשם כך עליו למצוא פתרונות משפטיים להגשמת יעדיה של הממשלה ככל שהחוק מאפשר זאת; לשם כך עליו לנסח הצעות חקיקה ראשית ומשנית המיועדות להגשמת יעדים אלה; ולשם כך עליו לייצג את הממשלה כבעלת דין בהליכים מנהליים ואזרחיים בהם היא מבקשת לקדם את עניינה. מבחינה אישית נדרש יועץ משפטי לממשלה, לשם השגת המטרות האמורות, לעבוד בעצה אחת עם נבחרי הציבור מתוך קשר אישי תקין ומתוך נאמנות למטרות משותפות במסגרת החוק.

מאפיינים ראויים אלה של יועץ משפטי לממשלה, זרים הם לאופיו השיפוטי של תפקיד ראש התביעה הכללית. ראש התביעה הכללית פועל אף הוא מן הבחינה הפורמאלית כחלק מן הרשות המבצעת, אך אופי תפקידו מן הבחינה המהותית הינו שיפוטי באופן מובהק. אין זה מן הראוי כי תובע יושפע מסדר יומה (אג'נדה) של הממשלה. גם אין זה מן הראוי כי תובע יקבל החלטות על כתבי אישום בגין חוקים שהוא עצמו היה המנסח שלהם. בשני מקרים אלה לא נשמרת מן הבחינה המהותית הפרדת הרשויות בין הרשות השיפוטית לבין הרשות המבצעת ואף המחוקקת. ודוק, אין המדובר בפגיעה פורמאלית בהפרדת הרשויות אלא בפגיעה מהותית ברעיון הפרדת הרשויות לפיו מנסח החוק לא יהיה מי שישפיע על השיפוט על פיו, ולפיו ממשלה המבקשת לקדם סדר יום מסוים אינה נאמנת לשיפוט את מי שמפריע לסדר יום זה.

ניגוד עניינים מובנה מתקיים גם בין תפקיד ייצוג המדינה בהליכים מנהליים או אזרחיים לבין ייצוגה בהליכים פליליים. מבחינה חיצונית בשני המקרים מדובר בייצוגה של מדינת ישראל אך מבחינה מהותית מדובר בייצוג לקוחות שונים המצויים בניגוד עניינים. בא-כוח המדינה בהליכים מנהליים מייצג את הממשלה הנבחרת. לממשלה זו יש סדר יום פרטיקולרי אותו היא מבקשת לקדם כנגד דעותיהם של מתנגדים רבים בקרב הציבור. בהליכים מנהליים מגן היועץ המשפטי לממשלה מן הבחינה המשפטית על יכולתה של ממשלה לקדם את סדר היום הפרטיקולרי אשר לשמו היא נבחרה. עולה מכך כי באופן ישיר היועץ המשפטי לממשלה לא מייצג בהליכים מנהליים את הציבור בכללו אלא ממשלה נבחרת מסוימת בעלת סדר יום פרטיקולרי. גם בהליכים אזרחיים, בא כוחה של מדינת ישראל אינו מייצג את כלל הציבור. בהליך אזרחי המדינה מתנהגת ככל תאגיד העומד על האינטרסים הפרטיקולריים שלו כנגד בעלי דין מתחרים. לעומת זאת תובע כללי אסור שיגלה נאמנות ללקוח מסוים. תובע כללי חייב לגלות נאמנות מוחלטת לציבור בכללו. אסור לו לגלות נאמנות מיוחדת לאינטרסים של ממשלה נבחרת ואסור לו לגלות נאמנות מיוחדת לאינטרסים של התאגיד הנקרא מדינת ישראל. עולה מן הדברים כי ראוי להפריד בין ייצוג המדינה בהליכים פליליים לבין ייצוגה בהליכים מנהליים או אזרחיים.

מן הבחינה האישית אין זה ראוי כי תובע כללי יקיים קשרים אישיים כלשהם עם קברניטי המדינה. הדבר אינו הולם את אופיו השיפוטי והבלתי תלוי של תפקידו. במצבים של חקירות פליליות כנגד שרים יכולים קשרים אישיים אלה להוות בעיה קיומית. דא עקא, קשרי עבודה רצופים ותקינים עם שרי ממשלה מהווים חלק אינטגרלי מתפקידו של יועץ משפטי לממשלה.

קיימים גם מצבים הפוכים המהווים בעיה לא פחות קשה. יועץ משפטי לממשלה מעצם תפקידו מהווה שחקן בזירה הציבורית. בהיותו כזה הוא נכנס לא פעם לעימותים עם נושאי תפקידים שונים בשלטון. יכולים אלה להיות חיכוכים מוסדיים ויכולים אלה להיות חיכוכים אישיים. במצב כזה יכולתו של יועץ משפטי לממשלה לקבל הכרעות בענייניהם הפליליים של אישי ציבור עימם הוא נתון בעימות או

בניגוד עניינים, אינה פשוטה. אמון הציבור בהכרעותיו הפליליות במצבים מעין אלה פשוט עוד פחות. לכן, סוגיית כתבי האישום כנגד אישי ציבור מצטרפת כשיקול נוסף בעד הפרדת התביעה הכללית מן הייעוץ המשפטי לממשלה.

קיימת עוד אפשרות לפיה יועץ משפטי שהוא גם ראש תביעה כללית יחשוש מניגודי העניינים המתוארים וידבק באופי השיפוטי של תפקידו כראש התביעה הכללית. במצב זה הוא יתרחק מקשרים אישיים עם שרי ממשלה ויאפיין את תפקידו כיועץ משפטי לממשלה כסוג של שופט, המבקר מן הבחינה המשפטית את מעשיה של הממשלה מבלי לנסות להעניק לממשלה סיוע משפטי. במצב זה היועץ המשפטי לממשלה ימתן אמנם את פגיעתו בתפקידו כראש התביעה הכללית אך ייפגע בתפקידו כיועץ המשפטי לממשלה. חוק זה מבקש למנוע גם מצבים כגון אלה.

בנוסף לשיקולים המתוארים עומדים שיקולי עומס העבודה וההתמחות המקצועית כשיקולים התומכים בהפרדת התפקידים הקבועה בחוק זה. ראש התביעה הכללית בישראל הוא תפקיד הדורש משרה מלאה וכך גם היועץ המשפטי לממשלה. הפרדת התפקידים תאפשר התמסרות מלאה של נושאי התפקידים לכל אחד מהם. היא גם תמנע אילוצים של ביזור סמכויות בתחומים בהם ראוי כי ראש המערכת יחזיק בסמכות. מבחינת ההתמחות המקצועית היועץ המשפטי לממשלה והתובע הכללי הינם תפקידים הדורשים התמחות שונה. בעוד שהראשון כרוך בעיקרו במשפט מינהלי השני דורש מקצועיות מובהקת בתחום הפלילי. חוק זה מבטיח בתנאי הכשירות לתפקיד התובע הכללי כי נושא תפקיד זה יהיה מומחה המנוסה במשפט פלילי.

בשל כל המקובץ מבוקש לקבוע בחוק זה הסדר אשר יפריד את מוסד התביעה הכללית ממוסד הייעוץ המשפטי לממשלה ויסדיר את תפקידו.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת מתן כהנא וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/49).

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת מכלוף מיקי זוהר (פ/24/157), על ידי חברת הכנסת שרון מרים השכל (פ/24/255) ועל ידי חבר הכנסת שמחה רוטמן (פ/24/1138 ; פ/24/3327) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת שרון מרים השכל (פ/25/113) ועל ידי חבר הכנסת מכלוף מיקי זוהר (פ/25/876).

הצעת החוק זהה לפ/24/49 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בטבת התשפ"ג (26.12.2022)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אביחי אברהם בוארון

5532/25/פ

הצעת חוק-יסוד: שכר נושאי משרה ברשויות השלטון (תיקוני חקיקה)

פרק א': תיקון חוקי-יסוד

1. תיקון חוק-יסוד: בחוק-יסוד: הכנסת¹, בסעיף 39, אחרי "שנקבע בחוק" יבוא "או לפי חוק".
2. תיקון חוק-יסוד: הממשלה², בסעיף 36, אחרי "ייקבעו בחוק" יבוא "או לפי חוק".
3. תיקון חוק-יסוד: נשיא המדינה³, בסעיף 16, במקום "על ידי החלטת הכנסת" יבוא "בחוק או לפי חוק או בהחלטה של הכנסת".
4. תיקון חוק-יסוד: השפיטה⁴, בסעיף 10 –

(1) בסעיף קטן (א), אחרי "ייקבעו בחוק" יבוא "או לפי חוק";

(2) סעיף קטן (ב) – בטל.

פרק ב': חוק שכר נושאי משרה ברשויות השלטון

5. השם
 6. סעיפי החוק
1. "הגדרות
1. בחוק זה –

"הוועדה הציבורית" – הוועדה שהוקמה לפי סעיף

6;

"המדד" – מדד המתירים לצרכן שמפרסמת

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 69.
² ס"ח התשס"א, עמ' 158.
³ ס"ח התשכ"ד, עמ' 118.
⁴ ס"ח התשמ"ד, עמ' 78.

"נושא משרה" – נשיא המדינה, שר, סגן שר, חבר הכנסת, שופט, רב ראשי, דיין, קאדי, קאדי מדיהב;

"שכר" – תגמול שלו זכאי נושא משרה בעד כהונתו;

"השכר הממוצע" – כהגדרתו בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995.⁵

2. שכר ותשלומים (א) לנושא משרה ישולם מאוצר המדינה שכר

כפי שתקבע הוועדה הציבורית לפי חוק זה, וחובה עליו לקבלו; לא ישולם לנושא משרה שכר ולא תינתן לו הטבה כספית שלא נקבעו בידי הוועדה הציבורית לפי חוק זה.

(ב) נוסף לשכר לפי סעיף קטן (א), רשאית הוועדה הציבורית לקבוע כי לנושאי המשרה ישולמו תשלומים אלה, והם ישולמו באופן אחיד לכל נושאי המשרה:

(1) הפרשות לקופת גמל לקצבה ולקרן השתלמות, כהגדרתן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005⁶;

(2) דמי הבראה וקצובת ביגוד או תשלומים אחרים הדומים להם במהותם אף אם כינויים שונה;

(3) תשלומים בקשר לימי מחלה וימי חופשה;

(4) החזר הוצאות וגילום מס בקשר לכך;

(5) תוספת ותק בשיעור שלא יעלה על 15% מהשכר;

(6) תשלומים בשל סיום הכהונה.

⁵ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.
⁶ ס"ח התשס"ה, עמ' 889.

(ג) החלטת הוועדה הציבורית בענייני שכר ותשלומים תיכנס לתוקף ב-1 בחודש שלאחר פרסומה ברשומות או במועד אחר שתקבע הוועדה הציבורית.

3. תנאי עבודה
 אין בהוראות חוק זה כדי למנוע קביעה לפי חוק של תנאי עבודה הנגזרים מאופי עבודתו של נושא המשרה ודרושים לו לצורך מילוי תפקידו ואשר אינם ניתנים לו בכסף, ובכלל זה כוח אדם, לשכה, רכב וכיוצא באלה.

4. קביעת השכר ואחידותו
 (א) הוועדה הציבורית תקבע את שכרו של נשיא המדינה.

(ב) שכר נושאי המשרה המפורטים בטור א' להלן יהיה באחוזים משכרו של נשיא המדינה כמצוין בטור ב' לצידם:

טור ב'	טור א'
100%	(1) ראש הממשלה, יושב ראש הכנסת, נשיא בית המשפט העליון;
94%	(2) ממלא מקום ראש הממשלה, ראש האופוזיציה, משנה לנשיא בית המשפט העליון;
88%	(3) שר, שופט בית המשפט העליון, רב ראשי לישראל, נשיא בית הדין השרעי לערעורים, נשיא בית הדין הדתי הדרוזי לערעורים, נשיא בית הדין הארצי לעבודה;

82%	(4) סגן שר, סגן ליושב ראש הכנסת, יושב ראש ועדה קבועה של הכנסת, סגן נשיא בית הדין הארצי לעבודה, שופט בכיר ושופט של בית הדין הארצי לעבודה, נשיא בית משפט מחוזי, ראש אבות בתי דין שאינו מכהן כרב של עיר;
76%	(5) חבר הכנסת, חבר בית הדין הרבני הגדול, קאדי חבר בית הדין לערעורים, קאדי מדיהב חבר בית הדין לערעורים; סגן נשיא, שופט בכיר ושופט בית משפט מחוזי, נשיא בית משפט שלום, נשיא בית דין אזורי לעבודה, ראש אבות בתי דין המכהן כרב של עיר, דיין אב בית דין אזורי;
70%	(6) סגן נשיא בית משפט שלום, שופט בכיר בבית משפט שלום, סגן נשיא בית דין אזורי לעבודה, שופט בכיר בבית דין אזורי לעבודה, דיין בכיר;
64%	(7) שופט בית משפט השלום, שופט בית דין אזורי לעבודה, שופט תעבורה, דיין חבר בית דין רבני אזורי, קאדי, קאדי מדיהב חבר בית דין.

5. עדכון השכר
שכר נשיא המדינה יתעדכן מדי 1 בינואר לפי ממוצע בין שיעור עליית המדד והשכר הממוצע בשנה שתלפה; הוועדה הציבורית רשאית לקבוע כי בשנה מסוימת או בחלק ממנה לא יתעדכן השכר.

6. הוועדה הציבורית

(א) תוקם ועדה ציבורית לעניין קביעת שכר ותשלומים לפי סעיף 2.

(ב) בוועדה הציבורית יהיו שלושה חברים שלא היו פעילים בחיים הפוליטיים בשנה שקדמה למועד מינוים, ואלה הם:

(1) חבר הסגל האקדמי של מוסד להשכלה גבוהה, בעל ניסיון בתחום המדיניות הציבורית, שימנה נשיא המדינה, והוא יהיה יושב ראש הוועדה;

(2) שופט לשעבר של בית המשפט העליון או בית המשפט המחוזי, שכיהן ביותר מערכאה שיפוטית אחת, שימנה נשיא בית המשפט העליון;

(3) דיין לשעבר אשר כיהן ביותר מערכאה אחת של בתי הדין, שימנו הרבנים הראשיים לישראל.

(ג) לא ימונה כחבר הוועדה הציבורית מי שהורשע בעבירה פלילית שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר הוועדה, או שהוגש נגדו כתב אישום בעבירה כאמור.

(ד) תקופת כהונתה של הוועדה הציבורית תהיה חמש שנים מיום מינויה; מזכיר הממשלה יפרסם ברשומות את הרכב הוועדה הציבורית ואת מועד מינויה וכל שינוי בהרכבה.

(ה) לא יאוחר מ-60 ימים לפני תום תקופת כהונתה תקבע ועדת הכנסת האם כהונת הוועדה הציבורית תסתיים במועדה, או שכהונתה תוארך לתקופת כהונה אחת נוספת.

(ו) חבר הוועדה הציבורית יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה, וימונה בהקדם האפשרי חבר אחר במקומו ליתרת תקופת כהונתה של הוועדה:

(1) התפטר במסירת כתב התפטרות למי שמינה אותו;

(2) מי שמינה אותו סבר שנבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו ;

(3) הוא הורשע בעבירה פלילית שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר הוועדה.

(ז) חבר הוועדה הציבורית זכאי לקבל מאוצר המדינה גמול בעד השתתפות בישיבות הוועדה כפי שיקבע מזכיר הממשלה.

(ח) מזכירות הממשלה תעמיד לרשות הוועדה הציבורית סיוע מקצועי ומינהלי; חשב הכנסת, החשב הכללי במשרד האוצר, מנהל בתי המשפט ומנהלי בתי הדין הדתיים ימסרו לוועדה הציבורית כל מידע שתדרוש לשם מילוי תפקידה.

7. סדרי עבודת הוועדה הציבורית (א) הוועדה הציבורית תקבע את סדרי עבודתה ונהלי דיוניה.

(ב) הוועדה הציבורית תפרסם ברשומות את החלטותיה בעניין שכר ותשלומים.

8. תיקון חוק בתי הדין הדתיים הדרוזיים בחוק בתי הדין הדתיים הדרוזיים, התשכ"ג–1962⁷, בסעיף 20, במקום "משכורתו של קאדי-מדיהב והתשלומים האחרים שישולמו לו בתקופת כהונתו" יבוא "תנאי עבודתו של קאדי-מדיהב שאינם נקבעים לפי חוק שכר נושאי משרה ברשויות השלטון, התשפ"ה–2025".

9. תיקון חוק הדיינים בחוק הדיינים, התשט"ו–1955⁸, בסעיף 17, במקום "משכורתו של דיין והתשלומים האחרים שישולמו לו בתקופת כהונתו" יבוא "תנאי עבודתו של דיין שאינם נקבעים לפי חוק שכר נושאי משרה ברשויות השלטון, התשפ"ה–2025".

⁷ ס"ח התשכ"ג, עמ' 20.
⁸ ס"ח התשט"ו, עמ' 68.

- תיקון חוק
הקאדים
10. בחוק הקאדים, התשכ"א-1961⁹, בסעיף 14, במקום "משכורתו של קאדי והתשלומים האחרים שישולמו לו בתקופת כהונתו" יבוא "תנאי עבודתו של דיין שאינם נקבעים לפי חוק שכר נושאי משרה ברשויות השלטון, התשפ"ה-2025".
- תיקון חוק הכנסת 11. בחוק הכנסת, התשנ"ד-1994¹⁰ –
- (1) בכותרת פרק ט', במקום "שכר" יבוא "תנאי עבודת";
- (2) בסעיף 49, במקום "שכר ותשלומים אחרים לחברי הכנסת בלבד" יבוא "תנאי עבודה לחברי הכנסת ולמועסקים על ידם" ובסופו יבוא "אין בהוראות פרק זה כדי לגרוע מהוראות חוק שכר נושאי משרה ברשויות השלטון, התשפ"ה-2025";
- (3) בסעיף 50, ההגדרה "שכר" – תימחק;
- (4) סעיף 51 – בטל;
- (5) בסעיף 52, במקום "שכר ותשלומים אחרים לחברי הכנסת" יבוא "תנאי עבודה לחברי הכנסת ולמועסקים על ידם";
- (6) בסעיף 55 –
- (א) בסעיף קטן (א) –
- (1) בפסקה (1), המילים "בדבר שכר ותשלומים אחרים לחברי הכנסת, ורשאית היא להמליץ על דרכי הצמדתם ועדכונם" – יימחקו;
- (2) בפסקה (2), פסקת משנה (ב) – תימחק;
- (ב) בסעיף קטן (ד)(1), המילים "לעניין שכר ותשלומים אחרים שישולמו לחברי הכנסת" – יימחקו.
- ביצוע
12. ראש הממשלה ממונה על ביצועו של חוק זה.

⁹ ס"ח התשכ"א, עמ' 118.
¹⁰ ס"ח התשנ"ד, עמ' 140.

- תחילה, תחולה, 13. (א) תחילתו של חוק זה שלושה חודשים מיום פרסומו; עד יום תחילתו של חוק זה תמונה הוועדה הציבורית הראשונה.
- (ב) הוועדה הציבורית הראשונה תקבע בתוך שלושה חודשים מיום מינויה את שכר נשיא המדינה לפי הוראות חוק זה.
- (ג) החלטה לעניין שכר ותשלומים שהתקבלה לפני תחילתו של חוק זה תעמוד בתוקפה כל עוד לא שונתה בהחלטה לפי חוק זה.
- (ד) שכרו של נושא משרה לא ייפגע בשל החלטות הוועדה הציבורית לפי חוק זה, כל עוד הוא מכהן באותו תפקיד שבו כיהן ביום תחילתו של חוק זה; החל נושא משרה לכהן בתפקיד אחר שחוק זה חל עליו, יהיה שכרו לפי חוק זה."

דברי הסבר

להצעת החוק שתי מטרות עיקריות: האחת, לקבוע כי שכרם של נושאי המשרה ברשות המבצעת, ברשות המתוקפת וברשות השופטת, יהיה שווה, בהתאם לדרגתם ומעמדם באותה רשות, וייקבע על ידי גורם אחד ותוך ראייה כוללת; והשנייה, למנוע ממקבלי השכר לקבוע את גובהו ואופן עדכונו.

כיום קובעים חוקי היסוד השונים דרכים שונות לקביעת שכר נושאי המשרה ברשויות השלטון:

חוק-יסוד: נשיא המדינה, קובע כי שכר הנשיא ייקבע בהחלטה של הכנסת או של ועדת הכספים של הכנסת. חוק-יסוד: הכנסת, קובע כי חברי הכנסת יקבלו שכר כפי שנקבע בחוק, בעוד שחוק הכנסת, התשנ"ד-1994, מקים ועדה ציבורית הדנה וממליצה בעניין שכר חברי הכנסת. חוק-יסוד: הממשלה, וחוק-יסוד: השפיטה, קובעים כי שכר ראש הממשלה, השרים וסגני השרים וכן שכר השופטים ייקבעו בחוק או בהחלטה של הכנסת או של ועדה מוועדותיה שהכנסת הסמיכה לכך, ואינם נוקבים בזהות הוועדה.

מוצע לקבוע בכל סעיפי ההסמכה בארבעת חוקי היסוד כי יכול ששכר נושאי המשרה ייקבע בחוק או לפי חוק, כשהכוונה היא לחוק חדש שייקרא "חוק שכר נושאי משרה ברשויות השלטון, התשפ"ה-2025". כמו כן, לאור העובדה שהחוק החדש מסמיך כאמור ועדה ציבורית לקבוע את השכר, כך שלא תהיה יותר קביעה פרטנית לגבי נושאי המשרה השונים, מוצע למחוק את סעיף 10(ב) לחוק-יסוד: השפיטה, הקובע כי "לא תתקבל החלטה המכוונת להפחית ממשכורתם של שופטים בלבד".

בחוק החדש המוצע אשר ייקרא "חוק שכר נושאי משרה ברשויות השלטון, התשפ"ה-2025", ייקבע כי תוקם ועדה ציבורית בת שלושה חברים, אשר תקבע את שכר נשיא המדינה, וממנו ייגזר באופן אוטומטי השכר שישולם לנושאי המשרה המכהנים בכל רשויות השלטון, בשיעורים שייקבעו בחוק. עקרון חשוב נוסף בהצעה נועד ליצור שוויון בין רשויות השלטון. למשל, שכר היסוד של נשיא המדינה,

יושב ראש הכנסת, ראש הממשלה ונשיא בית המשפט העליון יהיה שווה, וכך גם לגבי קטגוריות נוספות של נושאי משרה ברשויות השונות.

נוכת העובדה שכיום קיימות החלטות שכר רבות, מוסיפה הצעת החוק כי החלטה לעניין שכר ותשלומים אחרים שהתקבלה לפני תחילתו של החוק המוצע תעמוד בתוקפה עד שלא תבוטל בהחלטה של הוועדה הציבורית. כמו כן, הוראות החוק יהיו בתוקף מיום תחילתו, שלושה חודשים מיום פרסומו ברשומות, על מנת לאפשר זמן התארגנות. כמו כן, שכרו של נושא משרה לא יופחת בשל החלטות הוועדה הציבורית לפי החוק המוצע, כל עוד הוא מכהן באותו תפקיד. אם נושא משרה יחל לכהן בתפקיד אחר שחוק זה חל עליו, יהיה שכרו לפי חוק זה.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו בעבר כשתי הצעות חוק נפרדות – אחת המתקנת את תוקי היסוד והשנייה קובעת את החוק הרגיל, וכעת לדין המוקדם בלבד הן אוחדו להצעה אחת. אלה הן הצעות החוק שהונחו בעבר: על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת מכלוף מיקי זוהר (פ/20/5369 ו-פ/20/5370), על שולחן הכנסת העשרים ושתיים, על שולחן הכנסת העשרים ושלוש ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי וקבוצת חברי הכנסת (פ/22/1019 ו-פ/22/1020; פ/23/285 ו-פ/23/286; פ/24/169 ו-פ/24/171), על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברת הכנסת יוליה מלינובסקי וקבוצת חברי הכנסת (פ/23/1203 ו-פ/23/1204), על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברי הכנסת מכלוף מיקי זוהר ויריב לוין (פ/24/2187 ו-פ/24/2188) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת מכלוף מיקי זוהר (פ/25/157 ו-פ/25/158), על ידי חבר הכנסת מיכאל מרדכי ביטון (פ/25/1656 ו-פ/25/1657) ועל ידי חבר הכנסת יצחק קרויזר וקבוצת חברי הכנסת (פ/25/2810 ו-פ/25/2811).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ו בשבט התשפ"ה (24.02.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת טלי גוטליב

פ/25/4455

הצעת חוק העונשין (תיקון – סיוג חסינות נושא משרה שיפוטית מפני אחריות פלילית), התשפ"ד–2024

1. תיקון סעיף 34 כ. בחוק העונשין, התשל"ז–1977¹, בסעיף 34, בסופו יבוא "למעט בעבירות לפי סעיפים 244 ו-284, עבירות המנויות בסימן ה' לפרק ט' ועבירה לפי סעיף 421".

דברי הסבר

ההגנה המופלגת על שופטים מפני אחריות פלילית היא בלתי מתקבלת על הדעת ואינה מתיישבת עם העיקרון הבסיסי כי כולם שווים בפני החוק, ובפרט כשמדובר באחריות פלילית עקב עבירות שביצע במסגרת המשרה השיפוטית שלו. לפיכך, מוצע לסייג את סעיף 34 לחוק העונשין, התשל"ז–1977, ולקבוע שלא תעמוד חסינות לנושאי משרה שיפוטית בעבירות של שיבוש מהלכי משפט, מרמה והפרת אמונים, עבירות שוחד וזיוף בידי עובד ציבור.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ז באדר ב' התשפ"ד (26.03.2024)

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/1829 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 17.03.2025 .

חק/1829. הצעת חוק העונשין (תיקון - סיוג חסינות נושא משרה שיפוטית מפני אחריות פלילית), התשפ"ד-2024 של חה"כ טלי גוטליב (פ/4455)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה לתחילת מושב הקיץ של הכנסת.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת ארז מלול

4454/25/פ

הצעת חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) (תיקון – נוכחות עורך דין בחקירת קטין) (הוראת שעה), התשפ"ד–2024

1. הוספת סעיף 1n9 בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א–1971¹, אחרי סעיף 9n יבוא:

1n9. (א) קטין הנחקר כחשוד, זכאי שעורך דין יהיה נוכח בחקירתו, אלא אם כן הביע הקטין התנגדות לכך בכתב מיוזמתו, והתנגדות זו תועדה באמצעות תיעוד חזותי או קולי.

(ב) החוקר יודיע לקטין החשוד כי זכותו לבקש שעורך דין יהא נוכח בזמן החקירה; הודיע הקטין כי הוא מבקש לממש את זכותו לנוכחות עורך דין בחקירה, יודיע על כך החוקר באופן מיידי, ככל הניתן, לעורך הדין, ולעניין קטין הזכאי למינוי סניגור ציבורי, ללשכת הסניגוריה הציבורית, לפי העניין.

(ג) סניגור מטעם הסניגוריה הציבורית, או עורך דין אחר שהוזמן לבקשת הקטין או הוריו, יוזמן להיות נוכח בחקירה והחקירה תעוכב עד להגעתו.

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג), רשאי הקצין הממונה על החקירות בתחנה, בהחלטה מנומקת בכתב, להורות –

(1) כי חקירת הקטין החשוד לא תדחה עד להגעת עורך הדין, אם סבר בנסיבות העניין, כי קיים יסוד סביר לחשש שהמתנה לעורך הדין תגרום לאחד מאלה; חקירת הקטין בלא נוכחות עורך הדין תימשך רק כל עוד מתקיים הטעם שהצדיק את אי ההמתנה כאמור –

(א) לסיכול החקירה או לסיכול חקירתם או מעצרים של חשודים נוספים בקשר לאירוע שבו נחקר הקטין;

(ב) למניעת גילוי ראיה או תפיסת חפץ הקשור לעבירה שהקטין חשוד בביצועה;

(ג) לפגיעה ממשית בביטחוננו של אדם, בטחון הציבור או בטחון המדינה;

(2) שלא לעכב חקירה אם שוכנע שהמתנה לעורך הדין שהוזמן ולא הגיע תוך זמן סביר תגרום לעיכוב בלתי סביר בהליך החקירה בנסיבות העניין; הגיע עורך הדין והחלה החקירה, תתאפשר כניסתו של עורך הדין להמשכה, והחקירה תמשך בנקודה בה הפסיקה.

(ה) היו כמה חשודים בפרשה אחת מיוצגים על ידי עורך דין אחד או על ידי כמה עורכי דין מאותו משרד, רשאי הקצין הממונה על החקירות בתחנה להורות, בהחלטה מנומקת בכתב, שלא לתאפשר נוכחות של עורך הדין או עורכי הדין כאמור, בחקירה של יותר מחשוד אחד, אם סבר כי הדבר עלול להביא לשיבוש החקירה; נמנעה מקטין נוכחות עורך דינו לפי סעיף קטן זה, תינתן שהות לקטין להסתייע בעורך דין אחר, או בעורך דין מטעם הסניגוריה הציבורית, ותחילת חקירתו תעוכב, למשך פרק זמן סביר, אלא אם מתקיימים אחד התנאים האמורים בסעיף קטן (ד).

(ו) עורך הדין לא יתערב במהלך החקירה לא יקליט ולא יתעד את מהלך החקירה.

(ז) על אף האמור בסעיף קטן (ו) עורך הדין רשאי לכתוב הערות במהלך החקירה על אופן התנהלות החקירה בלבד; כתב עורך הדין הערות, ימסרן בסיום החקירה לידי הקצין הממונה על החקירות בתחנה אשר יתייק את ההערות בתיק החקירה; סבר עורך הדין כי החקירה מתנהלת באופן הפוגע בזכות הקטין הנחקר כחשוד לפי הוראות כל דין, ובכלל זה אם סבר כי מצבו הגופני או הנפשי של הקטין אינו מאפשר את המשך החקירה, רשאי לבקש מהחוקר לעצור את החקירה והחוקר יעזכן בכך את הקצין הממונה על החקירות בתחנה.

(ח) חרג עורך הדין מהאמור בסעיפים קטנים (ו) ו-(ז) באופן הפוגע בהמשך החקירה, יעצור החוקר את החקירה וידווח על החריגה לקצין הממונה על החקירות בתחנה.

(ט) על אף הוראות סעיף קטן (א) רשאי הממונה על החקירות בתחנה להורות על הוצאתו של עורך הדין מהחקירה בהחלטה מנומקת בכתב אם מצא כי עורך הדין התערב בחקירה באופן שפוגע באפשרות לחקור את הקטין או בטובת החקירה.

(י) החליט הממונה על החקירות בתחנה להוציא את עורך הדין במהלך החקירה כאמור בסעיף קטן (ט) תינתן שהות לקטין או למי מטעמו להסתייע בעורך דין אחר, או בעורך דין מטעם הסניגוריה הציבורית ככל שזכאי לכך; הוראות סעיף קטן (ד) יחולו על המתנה לעורך דין נוסף.

(יא) הוראות סעיף זה באות להוסיף על הוראות החוק ולא לגרוע מהן.

(יב) על נוכחות עורך דין בחקירת קטין כאמור בסעיף זה יחולו הוראות סעיף 18 לחוק הסניגוריה הציבורית, וסעיף 15 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.²

(יג) הוראות סעיף זה לא יחולו על חקירת קטין על ידי חוקר ילדים כמשמעותו בחוק הגנת ילדים.

(יד) הוראות סעיף זה לא יחולו על חקירות משולבות של המשטרה ושירות הבטחון הכללי וכן לא יחולו על חקירות שבהן הוחלט על מניעת מפגש עם עורך דין בשל קיומה של אחת העילות המפורטות בסעיף 35 לחוק המעצרים.

(טו) לשם בחינת יישומן והשפעתן של הוראות סעיף זה כנוסחן בתקופת השעה, יערכו שר המשפטים והשר לביטחון לאומי מחקר; שר המשפטים יגיש את ממצאי המחקר לוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, בצירוף המלצות, לקראת תום תקופת הוראת השעה."

הוראת שעה 2. (1) חוק זה יעמוד בתוקפו חמש שנים מיום פרסומו.

² ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

(2) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה, רשאי, בצו, להאריך את תוקפו של חוק זה לתקופות נוספות, שלא יעלו על שנתיים כל אחת.

תחילה 3. תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו.

דברי הסבר

אוכלוסיית הקטינים היא אוכלוסייה שיש לה פוטנציאל גבוה יותר להודאות שווה בחקירה. התלות, האמון בגורם המוסמך, חוסר היכולת להבין תרגילי חקירה וחוסר היכולת להבין את ההשלכות העתידיות ולקחת סיכונים מאפיינים רבים מהנמנים עם קבוצות אלו. משכך, נדרש הסדר נוסף שיבטיח את זכותם להליך הוגן בהליך הפלילי כבר בשלב החקירה.

המצב החוקי היום מקנה לקטינים זכות לנוכחות הורה או קרוב אחר בחקירה, לפי סעיף 9 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן – החוק), כמו גם זכות להיוועצות עם עורך דין והגבלה על שעות החקירה לפי סעיפים 9ט ו-9י לחוק. בנוסף, קטינים עד גיל 14 החשודים בעבירות מסוימות נחקרים על ידי חוקר ילדים שהוא עובד סוציאלי שעבר הכשרה מיוחדת לחקירות ילדים, וזאת בהתאם לסעיף 4 לחוק לתיקון דיני ראיות (הגנת ילדים), התשט"ו-1955 (להלן – חוק הגנת ילדים). באשר לתיעוד של חקירות קטינים, סעיף 7 לחוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), התשס"ב-2002 (להלן – חוק חקירת חשודים) קובע שעבירות שהעונש המרבי שנקבע להן הוא מאסר עד עשר שנים או יותר יתועדו בתיעוד חזותי בכפוף לחריגים.

החוק המוצע נועד לתת מענה נוסף ומשלים עבור אוכלוסיית הקטינים, שהחוק שלעיל לא נותן להם מענה, ולהקנות זכות לנוכחות עורך דין בחקירה של קטינים הנחקרים כחשודים ואינם זכאים להיחקר על ידי חוקרי ילדים או חוקרים מיוחדים. המלצות ברוח הצעה זו הוצגו בדוח הביניים השלישי של הוועדה הציבורית למניעת הרשעות שווא ותיקון בראשותו של כב' השופט בדימוס יורם דנציגר (להלן – "ועדת דנציגר" או "הוועדה") אשר הוגש לשר המשפטים ביום 25.1.24.

ועדת דנציגר הוקמה על ידי שרת המשפטים לשעבר, הגב' איילת שקד, ביום 17.6.18. דו"ח הביניים השלישי של הוועדה עוסק בגורמי הסיכון המרכזיים להודאות שווה בחקירות משטרה, לרבות גורמים חוץ-מערכתיים, הנובעים ממאפיינים אישיים ואישיותיים של החשוד, וגורמים מערכתיים הנובעים מאופן ניהול החקירה.

ועדת דנציגר המליצה בדעת רוב מחבריה כי ככל שמדובר בחשודים המצויים בסיכון מוגבר למסירת הודאת שווא, קרי, קטינים ואנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית, יש לאפשר לאותם חשודים להיות מלווים בידי סגור במהלך חקירתם. המלצתה של הוועדה באה על רקע מחקרים המעלים כי "נטייתם של צעירים, וקטינים במיוחד, להודות בעבירה שלא ביצעו ולהפנים אשם בגין מעשה שלא ביצעו, היא גדולה, וזאת בפרט כאשר נעשה כלפיהם שימוש בראיות כוזבות... "רמת הבגרות" בקרב קטינים, לרבות בני נוער, היא כזו המקשה עליהם לנהוג בשיקול דעת בחדר החקירות. זאת, בשל צייתנותם המוגברת לבעלי סמכות, נטייתם לאמון-יתר ושאיתם לרצות את המבוגר העומד מולם. כל אלו, לצד יכולתם המוגבלת של קטינים להבין את ההשלכות ארוכות הטווח של מעשיהם... קטינים מועדים יותר למניפולציות תחושתיות מהסוג המופעל בחדר החקירות, כגון מניפולציות רגשיות, הבטחות שווא, ובפרט שימוש במידע כוזב" (עמ' 31 לדוח הוועדה).

עוד עולה מדוח הוועדה כי "מחקרים רבים מצביעים על קושי של קטינים בהבנת האזהרה המושמעת בתחילת החקירה... מחקרים אחרים הצביעו על כך שגם נחקרים קטינים המבינים היטב את לשונה של האזהרה, מתקשים בהבנת הרלוונטיות שלה לסיטואציה. למשל, הגם שהם מבינים כי יש להם זכות להיוועץ בסגור, אין הם מכירים את תפקידו של הסגור ואין הם מבינים כיצד יהיה בכך כדי לסייע להם" (עמ' 32 לדוח הוועדה). כתוצאה מכך, קטינים נוטים לוותר על זכויותיהם כנחקרים.

מחקרים שנערכו בארה"ב ובאנגליה אף הראו כי "נוכחותו של מלווה מבוגר איננה מקטינה את אחוז הנחקרים הקטינים המוותרים על זכויותיהם, וזאת ככל הנראה מאחר שהמלווים נוטים לנקוט בעמדה פסיבית או לעודד את הקטינים לשתף פעולה עם החקירה. לאור זאת, מומחים רבים ממליצים כי

נחקרים קטינים ילוו בחקירה באופן קבוע על ידי סנגור – עמדה שאומצה בשנת 2013 על ידי האגודה האקדמית לפסיכיאטריה של הילד בארצות הברית" (עמ' 33-32 לדוח הוועדה).

הסדרים המאפשרים נוכחות של סנגור בחקירה במתכונת זו או אחרת אומצו במדינות רבות. "באיטליה, אנגליה, ארצות הברית, בלגיה, דנמרק, הולנד, סלובניה, צרפת ושוויץ זכאי כל חשוד ללווי של סנגור בחקירתו למעט במקרים חריגים. חלק מהמדינות, כמו צרפת והולנד, אף אימצו הסדרים מיוחדים בנוגע לחשודים פגיעים (למשל, חשודים עם מוגבלות), שלפיהם במקרים מסוימים תתחייב, ולא רק תתאפשר, נוכחות של סנגור בחקירה.... בניו זילנד ובקנדה קובע החוק כי חשודים קטינים זכאים לנוכחות סנגור בעת מסירת אמרה במשטרה" (עמ' 61 לדוח הוועדה).

על רקע המלצות הוועדה מוצע לתקן את חוק הנוער, על מנת לאפשר נוכחות סניגור בחקירת חשודים שהם קטינים.

הצעת החוק מחריגה חקירות הנערכות על ידי חוקרי ילדים בהתאם לחוק הגנת ילדים, נוכח מאפייניהן הייחודיים של חקירות אלה הנערכות על ידי עובדים סוציאליים שהוכשרו לשם כך.

בנוסף, החוק אינו חל על חקירות משולבות של המשטרה ושיירות הבטחון הכללי ואינו חל על חקירות שבהן הוחלט על מניעת פגישה של עצור עם עורך דין בשל קיומה של אחת העילות המפורטות בסעיף 35 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן – חוק המעצרים). זאת בשל המאפיינים הייחודיים של חקירת עבירות בטחון והחשש לפגיעה בביטחון המדינה.

בשל העובדה שמדובר בהצעת חוק משמעותית, המשנה במידה רבה את אופייה של החקירה הפלילית המוכרת במדינת ישראל ועשויות להיות לה השלכות רחב המחייבות בחינה ושינויים עתידיים, מוצע לחוקקה כהוראת שעה לתקופה של חמש שנים עם אפשרות להארכה, זאת תוך ליוויה במחקר שיוכל לבחון את השפעתה.

לפיכך, מוצע להוסיף לחוק סעיף קבוע את זכותו של קטין שהוא חשוד, לנוכחות עורך דין בחקירה. על מנת להבטיח את מימוש הזכות נקבע כי ויתור על הזכות צריך להיות מתועד באמצעות תיעוד חזותי או קולי. עוד מוצע לקבוע את הנסיבות שבהן ניתן יהיה להתחיל בחקירה ללא עורך דין, את החובות המוטלות על עורך דין הנוכח בחקירה ואת הנסיבות שבתן ניתן להוציא עורך דין מחקירה. בנוסף, מוצע כי הסדר זה לא יחול על קטינים הנחקרים על ידי חוקרי ילדים בהתאם לחוק הגנת ילדים.

בנוסף, מוצע לקבוע ששר המשפטים רשאי בצו להאריך את הוראת השעה לתקופות שלא יעלו על שנתיים בכל פעם.

כמו כן, מוצע לקבוע שתחילתו של חוק זה יהיה חצי שנה מיום חקיקתו וזאת לצורך היערכות כלל הגורמים ליישומו של החוק.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ז באדר ב' התשפ"ד (26.03.2024)

מזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/1707 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 16.02.2025.

חק/1707. הצעת חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) (תיקון - נוכחות עורך דין בחקירת קטין) (הוראת שעה), התשפ"ד-2024 של חה"כ ארז מלול (פ/4454)

יושב-ראש ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים.

הערה